

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Τόμος 2ος

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ

Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων

**βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού
εκπαιδευτικού υλικού με βάση το**

ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Γυμνάσιο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Αντώνιος Σ. Μπομπέτσης

Σύμβουλος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου

Γεώργιος Κ. Παληός

Σύμβουλος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

Ιγνάτιος Ε. Χατζηευστρατίου

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγ. Ινστιτ.

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και**

25% από εθνικούς πόρους.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ελένη Κατσαρού, Φιλολόγος

Εκπ/κός Β/θμιας Εκπαίδευσης

Αναστασία Μαγγανά, Γλωσσολόγος

Αικατερίνη Σκιά, Φιλολόγος

Βασιλική Τσέλιου, Φιλολόγος

Εκπ/κός Β/θμιας Εκπαίδευσης

ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Ευαγγελία Θωμαδάκη, *Επ. Καθηγ.*

του Δημοκρίτειου Παν/μίου Θράκης

Αριστείδης Δουλαβέρας

Σχολική Σύμβουλος

Βιολέττα Λέκκα, Φιλολόγ., *Εκπ/κός*

Β/θμιας Εκπ/σης

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Αντώνιος Νικολόπουλος,

Εικονογράφος-Σκιτσογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Φωτεινή Κουκούτση, Φιλολόγος

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Χριστίνα Αργυροπούλου

Σύμβουλος Π.Ι.

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Αχιλλέας Δρούγκας, Ζωγράφος

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ

Ομάδα Εργασίας

Αποφ. 16158/6-11-06 και
75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Ελένη Κατσαρού
Αναστασία Μαγγανά
Αικατερίνη Σκιά
Βασιλική Τσέλιου**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ
ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

Νεοελληνική Γλώσσα

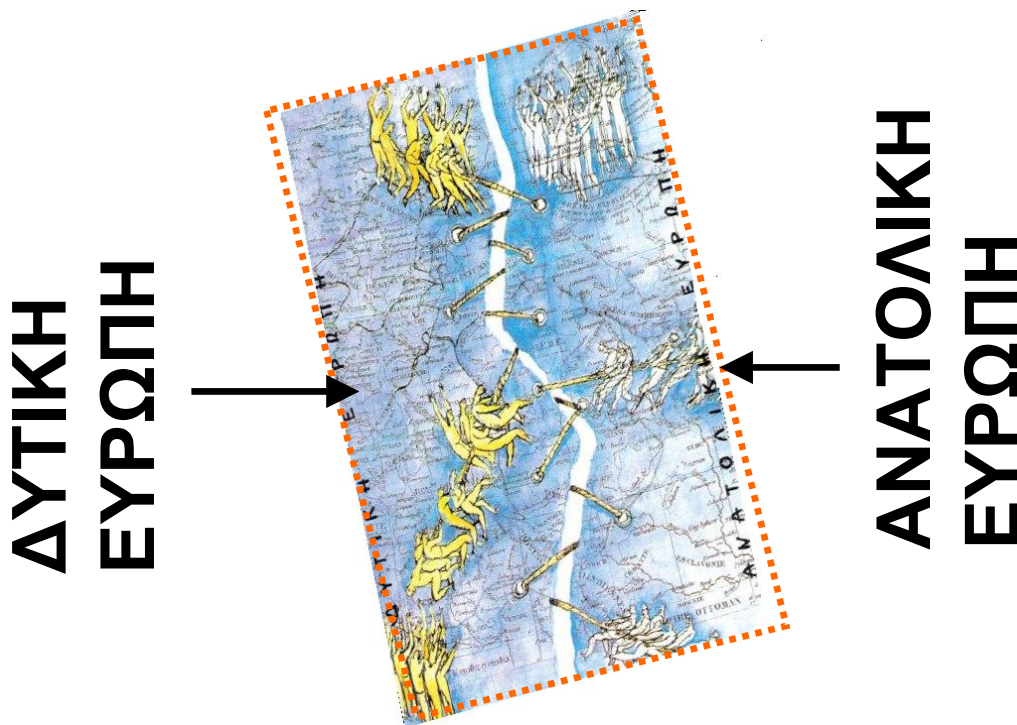
**Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ**

Τόμος 2ος

4η ενότητα

ΕΝΩΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ

- Αναφορικές προτάσεις
- Ελληνικά σε ξένες γλώσσες
- Συνώνυμα –Αντίθετα

Από το βιβλίο του Jacques Le Golf,
Η Ευρώπη. *Μια αφήγηση για παιδιά
και νέους,*
μτφρ. Βάσιος Τσακόπουλος,
εκδ. ελληνικά Γράμματα, 1997

Κείμενο 6 [Ευρώπη]

Austria

Belgium

Cyprus

Czech
Republik

Denmark

Estonia

Finland

France

Germany

Greece

Hungary

Ireland

Italy

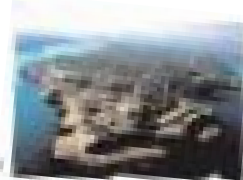
Latvia

Lithuania

Luxembourg

United Kingdom

Slovakia

Slovenia

Sweden

Spain

Από την ιστοσελίδα της Ελληνικής
Προεδρίας στην Ευρωπαϊκή
Ένωση,
1ο εξάμηνο 2003

1 Δώστε έναν άλλο τίτλο στο κείμενο.

2 Περιγράψτε τρεις τουλάχιστον από τις φωτογραφίες, χρησιμοποιώντας και αναφορικές προτάσεις.

3 Αντικαταστήστε τρεις τουλάχιστον φωτογραφίες με σημαίες των αντίστοιχων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4 Αντιστοιχίστε τα παρακάτω λεκτικά σύνολα με τις εικόνες.

- Στη συνέχεια βρείτε συνώνυμα ή αντίθετα για τα επίθετα των λεκτικών συνόλων.

α. αρχαίο μνημείο

β. πλατιά λεωφόρος

γ. επιβλητική πρόσοψη

δ. ήρεμο ποτάμι

ε. μοντέρνα γέφυρα

στ. φωτισμένη νύχτα

Κείμενο 7 [Ο νέος ρόλος της Ευρώπης στον κόσμο της παγκοσμιοποίησης]

[...] Εκτός των συνόρων της, η Ευρωπαϊκή Ένωση έρχεται αντιμέτωπη με τον ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο της παγκοσμιοποίησης.

Ποιος είναι ο ρόλος της Ευρώπης στο νέο αυτό κόσμο; Δεν πρέπει η Ευρώπη, τώρα που είναι επιτέλους ενωμένη, να αναλάβει ηγετική θέση στη νέα πλανητική τάξη, τη θέση μιας δύναμης που μπορεί και να διαδραματίσει σταθεροποιητικό ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και να δείξει την κατεύθυνση για τη μελλοντική πορεία πολλών χωρών και λαών; Η Ευρώπη, ως ήπειρος

**των ανθρωπιστικών αξιών,
της Μάγκνα Κάρτα, της Διακήρυξης
των Δικαιωμάτων, της Γαλλικής
Επανάστασης, της πτώσης του
Τείχους του Βερολίνου, η ήπειρος
της ελευθερίας, της αλληλεγγύης
και πάνω από όλα της
ποικιλομορφίας, έννοιας που
εγκλείει το σεβασμό των γλωσσών,
των πολιτισμών και των
παραδόσεων του άλλου. Το
μοναδικό σύνορο που χαράσσει
η Ευρωπαϊκή Ένωση αφορά τη
δημοκρατία και τα δικαιώματα του
ανθρώπου. Η Ένωση είναι ανοικτή
μόνο για χώρες που σέβονται
ορισμένες θεμελιώδεις αξίες, όπως
τις ελεύθερες εκλογές, τα
δικαιώματα των μειονοτήτων και
το κράτος δικαίου.**

**Τώρα που ζούμε [...] σε έναν
παγκοσμιοποιημένο αλλά και**

**κατακερματισμένο κόσμο,
η Ευρώπη πρέπει να επωμισθεί τις
ευθύνες της, σε ό,τι αφορά
τη διακυβέρνηση της
παγκοσμιοποίησης. Ο ρόλος που
πρέπει να διαδραματίσει είναι
ο ρόλος μιας δύναμης που δρα
αποφασιστικά εναντίον κάθε βίας,
κάθε τρομοκρατίας, κάθε
φανατισμού, αλλά και η οποία δεν
κλείνει τα μάτια μπροστά στην
αδικία που ταλανίζει τον πλανήτη.
Με λίγα λόγια, μια δύναμη η οποία
επιθυμεί να μεταβάλει τις
παγκόσμιες σχέσεις κατά τρόπον
ώστε να αποφέρουν οφέλη όχι
μόνο στις πλούσιες αλλά και στις
φτωχότερες χώρες. Μια δύναμη
που θέλει να εντάξει την
παγκοσμιοποίηση σε ηθικό
πλαίσιο, ώστε να βασίζεται στην
αλληλεγγύη και την αειφόρο**

ανάπτυξη.

Λάκεν, Το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διακυβερνητική διάσκεψη της Ε.Ε., Δεκέμβριος 2001

- 1** Ποιος είναι ο ρόλος που πρέπει να αναλάβει η Ευρώπη στον κόσμο της παγκοσμιοποίησης, σύμφωνα με το κείμενο; Διαλέξτε μία απάντηση από αυτές που ακολουθούν και αιτιολογήστε την επιλογή σας:
- α. Η Ευρώπη πρέπει να κυβερνήσει τον παγκοσμιοποιημένο κόσμο.
 - β. Η Ευρώπη πρέπει να συμβάλει στη σταθεροποίηση της παγκοσμιοποίησης στον κόσμο.
 - γ. Η Ευρώπη πρέπει να διαδραματίσει κυρίαρχο ρόλο στο νέο κόσμο προβάλλοντας τις ανθρωπιστικές αξίες που

σημάδεψαν την ιστορία της.

δ. Η Ευρώπη πρέπει να προβάλλει αντίσταση στην παγκοσμιοποίηση.

2 α. «η Ευρωπαϊκή Ένωση έρχεται αντιμέτωπη με τον ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο»:

Αντικαταστήστε την υπογραμμισμένη λέξη με μια αναφορική πρόταση, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές.

β. «η Ευρώπη,..., να αναλάβει..., τη θέση μιας δύναμης που μπορεί και να διαδραματίσει σταθεροποιητικό ρόλο...»: Αντικαταστήστε την αναφορική πρόταση με ένα επίθετο.

3 *ενωμένη, μεταβαλλόμενο, ποικιλομορφίας, κατακερματισμένο, φανατισμού*: Εντοπίστε τις λέξεις στο κείμενο και εξηγήστε τις χρησιμοποιώντας αντίθετά τους,

όπως στο παράδειγμα:
ενωμένη = η Ευρώπη που δεν είναι
διχασμένη/χωρισμένη.

4 Στο κείμενο αναφέρονται:
*η Μάγκνα Χάρτα, η Διακήρυξη των
Δικαιωμάτων, η Γαλλική
Επανάσταση, η πτώση του Τείχους
του Βερολίνου.* Πρόκειται για
κάποια γεγονότα-ορόσημα στην
ιστορία της Ευρώπης. Αναζητήστε
πληροφορίες και γράψτε ένα πολύ
σύντομο κείμενο για το καθένα, στο
οποίο να συμπυκνώνονται τα πιο
ουσιώδη στοιχεία (πότε, πού, πώς,
γιατί).

Ασκήσεις – Δραστηριότητες

1 Βρείτε τα συνώνυμα ή τα
αντίθετα των λέξεων που σας
δίνονται για να συμπληρώσετε την
ακροστιχίδα.

1. Ε
1. ≠ ανειλικρινής
2. Ν
2. = καινούριος
3. Ο
3. ≠ άσχημος
4. Π
4. ≠ γνήσιος
5. Ο
5. ≠ διχόνοια
6. Ι
6. = ιδανικός
7. Η
7. = πράος
8. Σ
8. = σκέφτομαι
9. Η
9. ≠ νύχτα

Συγκρίνετε τις λέξεις που γράψατε με αυτές των συμμαθητών σας.

Υπάρχουν διαφορές;

- **Αν ναι, ποιες, και γιατί;**

2 Φτιάξτε και εσείς δύο ακροστιχίδες: Η μία να λύνεται με συνώνυμα και η άλλη με αντίθετα.

- Προσπαθήστε η λέξη που θα σχηματίζεται κάθετα (= ακροστιχίδα) να έχει κάποια σχέση (μικρότερη ή μεγαλύτερη) με τις λέξεις που θα γραφούν οριζόντια.

3 πλούσιος – φτωχός: Γράψτε όσα περισσότερα συνώνυμα μπορείτε για τα δύο αυτά επίθετα. Αν θέλετε, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα λεξικό συνωνύμων.

- Στη συνέχεια συμπληρώστε τα κενά των παρακάτω προτάσεων διαλέγοντας από τα επίθετα που συγκεντρώσατε.

α. Υπάρχουν άνθρωποι με φτωχό όμως συναισθηματικό κόσμο.

β. Έχει πάρα πολλά χρήματα. Είναι πραγματικός!

γ. Το σπίτι τους ήταν μικρό και αλλά ένιωθα άνετα εκεί.

δ. Η ανταμοιβή που μας υποσχέθηκαν ήταν

ε. Παίρνουν μια

..... σύνταξη που δεν τους φτάνει ούτε για τα βασικά.

στ. Δεν μπορώ να έρθω μαζί σας απόψε. Μου τέλειωσαν τα λεφτά και είμαι!

4 Στο κρυπτόλεξο που ακολουθεί υπάρχουν δέκα λέξεις συνώνυμες και αντίθετες της λέξης **ένωση**.

Βρείτε τουλάχιστον οχτώ από αυτές. • Αναζητήστε τις οριζόντια, κάθετα και διαγώνια και κυκλώστε τις.

Α	Κ	Ε	Ρ	Τ	Π	Υ	Φ	Α	Ο	Σ	Ε	Ν
Π	Ο	Κ	Τ	Φ	Κ	Ε	Ρ	Ι	Ο	Σ	Ω	Σ
Ρ	Ι	Α	Δ	Ρ	Ε	Ω	Χ	Μ	Σ	Τ	Ο	Υ
Ε	Ν	Ο	Π	Ο	Ι	Η	Σ	Η	Ψ	Γ	Υ	Ν
Τ	Ο	Τ	Ε	Ρ	Β	Ι	Σ	Δ	Ο	Ι	Ο	Δ
Α	Π	Ψ	Ω	Α	Ρ	Υ	Π	Λ	Ι	Ε	Ω	Ε
Ι	Ρ	Ε	Ν	Ω	Λ	Α	Λ	Χ	Ε	Κ	Ο	Σ
Ρ	Α	Τ	Χ	Α	Ζ	Υ	Ο	Υ	Φ	Ε	Σ	Μ
Ε	Ξ	Δ	Ι	Α	Σ	Π	Α	Σ	Η	Τ	Ρ	Ο
Ι	Ι	Δ	Ε	Σ	Μ	Ο	Σ	Ω	Π	Σ	Ε	Σ
Α	Α	Κ	Ο	Ι	Ν	Ο	Τ	Η	Τ	Α	Ν	Ι

- Καταγράψτε τις λέξεις που βρήκατε στο τετράδιό σας, χωρισμένες σε δύο στήλες, μία συνωνύμων και μία αντιθέτων και δώστε τη σημασία της καθεμιάς. Για όσες λέξεις δεν μπορείτε να πείτε τι σημαίνουν, συμβουλευτείτε το λεξικό σας.

5η ενότητα

ΕΙΡΗΝΗ– ΠΟΛΕΜΟΣ

- Τελικές και αιτιολογικές προτάσεις
- Αναλύοντας το κείμενο στα συστατικά του
- Ομόηχες και παρώνυμες λέξεις

5η ενότητα

Πάμπλο Πικάσο, *Πόλεμος*, 1952 (λεπτομέρεια), στο Τίμοθυ Χίλτον, *Πικάσο*, μτφρ. Ανδρέας Ρικάκης, εκδ. Υποδομή, 1982

Πάμπλο Πικάσο, *Ειρήνη*, 1952 (λεπτομέρεια), στο Αντονίνα Βαλλαντέυ, *Πάμπλο Πικάσο*, μτφρ. Σ. Πρωτοπαπάς, εκδ. Γκοβόστη, 1993

Τελικές και αιτιολογικές προτάσεις
– Αναλύοντας το κείμενο στα
συστατικά του
– Ομόηχες και παρώνυμες λέξεις

Κείμενο 1 [Στο αμπρί*]

**Το μέτωπο είναι ένα κλουβί,
όπου είσαι
υποχρεωμένος να
περιμένεις τι θα
γίνει. Ζούμε με την
αγωνία του
άγνωστου. Πάνω
μας κρεμιέται η τύχη. Σαν έρχεται
μια οβίδα, το μόνο που μπορώ να
κάνω είναι να σκύψω για να
περάσει. Δεν ξέρω πού θα σκάσει.**

**Η τύχη είναι που μας κάνει
αδιάφορους. Πριν από λίγους μήνες
καθόμουν σ' ένα αμπρί κι έπαιζα
χαρτιά. Για μια στιγμή σηκώθηκα**

και πήγα να δω κάποιους γνωστούς μου σε κάποιο άλλο αμπρί. Σαν γύρισα δε βρήκα κανέναν από δαύτους. Έσκασε πάνω τους μια μπόμπα.

Ξαναγύρισα πάλι στ' άλλο αμπρί κι έφτασα πάλι στην ώρα για να βοηθήσω να τους ξεχώσουν, γιατί χτυπήθηκαν κι αυτοί με τη σειρά τους. Το πώς ζω είναι από τύχη. Όπως μπορεί να με βρει μια σφαίρα, έτσι μπορώ το ίδιο και να ζω. Στο πιο σίγουρο αμπρί μπορείς να γίνεις χίλια κομμάτια και στ' ανοιχτό πεδίο να μην πάθεις τίποτα ύστερα από δέκα ωρών αδιάκοπο σφυροκόπημα.

Ο κάθε φαντάρος χρωστά τη ζωή του σε χίλιες δυο συμπτώσεις. Γι' αυτό και κάθε φαντάρος πιστεύει κι εμπιστεύεται τον εαυτό του στην τύχη.

*** αμπρί: υπόγειο χαράκωμα που προστατεύει τους στρατιώτες από βολές**

Έριχ Μαρία Ρεμάρκ, Ουδέν νεώτερον από το δυτικόνμέτωπον, μτφρ. Κώστας Θρακιώτης, εκδ. Ζαχαρόπουλος, 1990

1 Γιατί ο συγγραφέας λέει ότι πάνω από το στρατιώτη που πολεμά «κρεμιέται η τύχη»; • Πώς τεκμηριώνει την άποψή του αυτή;

2 Βρείτε τις προτάσεις που εισάγονται με *να* και *για να*.
• Κατατάξτε τις σε δύο κατηγορίες, στις βουλητικές και στις τελικές.

3 Σκεφτείτε λέξεις ομόηχες ή ομώνυμες με τη λέξη *τύχη* και τη λέξη *αυτοί*. • Στη συνέχεια γράψτε προτάσεις, στις οποίες να φαίνεται η διαφορετική σημασία των

ομόηχων/ομώνυμων. • Προσέξτε κάθε φορά την ορθογραφία.

4 Βρείτε τρεις λέξεις-κλειδιά, που να συμπυκνώνουν το βασικό νόημα του αποσπάσματος.

5 Το βιβλίο του Στράτη Μυριβήλη *Η ζωή εν Τάφω* αναφέρεται στον ίδιο πόλεμο με το βιβλίο του Ρεμάρκ. Βρείτε ένα απόσπασμα στο οποίο ο Στράτης Μυριβήλης να αφηγείται τη ζωή των στρατιωτών στο αμπρί. • Στο απόσπασμα αυτό εντοπίστε:

α. τις λέξεις-κλειδιά που δείχνουν την ατμόσφαιρα της ζωής στο αμπρί,

β. τις δευτερεύουσες τελικές και αιτιολογικές προτάσεις, αν υπάρχουν,

γ. ομόηχα ή ομώνυμα ή παρώνυμα

Λέξεων του αποσπάσματος.

Κείμενο 2 [Τα παιδιά του πολέμου]

Παιδιά...

...όταν στην πραγματικότητά τους δε χωράει το παιχνίδι

Περισσότερο ευάλωτα στις κακουχίες και τις στερήσεις, περισσότερο ευαίσθητα στη βία και το φόβο, τα παιδιά για να αναπτυχθούν σωστά έχουν ανάγκη από συνθήκες, που θα τους επιτρέψουν να ζήσουν μια ομαλή παιδική ηλικία.

Κι ενώ θεωρούμε αναφαίρετο το δικαίωμά τους στην υγεία, στη μόρφωση, στο παιχνίδι, στην ξεγνοιασιά, πόσα αλήθεια παιδιά στον πλανήτη μας απολαμβάνουν τα στοιχειώδη αγαθά που μπορούν να καλύψουν τις βασικές ανάγκες τους για επιβίωση;

Και κάθε φορά που ένας πόλεμος ή κάποια φυσική καταστροφή συγκλονίζει τον κόσμο και λέξεις, όπως αξιοπρέπεια, ασφάλεια και μέλλον, χάνουν το νόημά τους, τα παιδιά, ο πιο ευάλωτος πληθυσμός, παύουν ξαφνικά να είναι παιδιά. Η ζωή τους σημάδεύεται ανεπανόρθωτα από το φόβο και την αβεβαιότητα.

Η πραγματικότητα των αισθιών

Πόλεμος

- Περίπου 25 εκατομμύρια παιδιά σε όλο τον κόσμο έως σήμερα έχουν αναγκαστεί να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους εξαιτίας ένοπλων συγκρούσεων.
- Περισσότερα από 2 εκατομμύρια παιδιά έχασαν τη ζωή τους από ένοπλες συγκρούσεις την τελευταία δεκαετία. Περίπου 6 εκατομμύρια τραυματίστηκαν σοβαρά, 1 εκατομμύριο έμειναν ορφανά και 12 εκατομμύρια έμειναν άστεγα.
- Σε 87 χώρες του πλανήτη τα παιδιά ζουν ανάμεσα σε 60 εκατομμύρια νάρκες. 10.000 παιδιά κάθε χρόνο χάνουν τη ζωή τους από αυτές.

Αφγανιστάν

2 Φοιτητές Ρόκου

Παιδιά...

... όταν στην πραγματικότητά τους δεν χωράει το παιχνίδι

Περισσότερο ευάλωτα στις κακουχίες και τις στερήσεις, περισσότερο ευαίσθητα στη βία και το φόβο, τα παιδιά για να αναπτυχθούν σωστά έχουν ανάγκη από συνθήκες, που θα τους επιτρέψουν να ζήσουν μια ομαλή παιδική ηλικία.

Κι ενώ θεωρούμε αναφαίρετο το δικαίωμα τους στην υγεία, στη μόρφωση, στο παιχνίδι, στην ξεγνοιασιά, πόσα αλήθεια παιδιά στον πλανήτη μας απολαμβάνουν τα στοιχειώδη αγαθά που μπορούν να καλύψουν τις βασικές ανάγκες τους για επιβίωση;

Και κάθε φορά που ένας πόλεμος ή κάποια φυσική καταστροφή συγκλονίζει τον κόσμο και λέξεις, όπως αξιοπρέπεια, ασφάλεια και μέλλον, χάνουν το νόημά τους, τα παιδιά, ο πιο ευάλωτος πληθυσμός, παύουν ξαφνικά να είναι παιδιά. Η ζωή τους σημαδεύεται ανεπανόρθωτα από το φόβο και την αβεβαιότητα.

Η πραγματικότητα των αριθμών

Πόλεμος

- Περίπου 25 εκατομμύρια παιδιά σε όλο τον κόσμο έως σήμερα έχουν αναγκαστεί να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους εξαιτίας ένοπλων συγκρούσεων.
- Περισσότερα από 2 εκατομμύρια παιδιά έχασαν τη ζωή τους από ένοπλες συγκρούσεις την τελευταία

δεκαετία. Περίπου 6 εκατομμύρια τραυματίστηκαν σοβαρά, 1 εκατομμύριο έμειναν ορφανά και 12 εκατομμύρια έμειναν άστεγα.
– Σε 87 χώρες του πλανήτη τα παιδιά ζουν ανάμεσα σε 60 εκατομμύρια νάρκες. 10.000 παιδιά κάθε χρόνο χάνουν τη ζωή τους από αυτές.

- 1. Φωτ/φία: Α. Καζολέα**
- 2. Φωτ/φία: Δ. Ρόκου**

*Παλεύοντας για τη ζωή,
ενημερωτικό φυλλάδιο της
οργάνωσης **Γιατροί Χωρίς Σύνορα,**
2003*

- 1** Τι είδους είναι το κείμενο αυτό;
 - Για ποιο σκοπό έχει γραφτεί;
 - Ποιο σκοπό εξυπηρετούν οι φωτογραφίες που το συνοδεύουν;

2 Στο κείμενο παρουσιάζονται δύο πραγματικότητες που έρχονται σε αντίθεση μεταξύ τους. Η μία είναι αυτή που ταιριάζει σε όλα τα παιδιά του πλανήτη και η άλλη αυτή που ζουν ορισμένα παιδιά όταν ο πόλεμος συγκλονίζει τη χώρα τους. Περιγράψτε όσο μπορείτε ακριβέστερα τις δύο αυτές πραγματικότητες με στοιχεία του κειμένου.

3 Στο κείμενο δεν υπάρχουν αιτιολογικές προτάσεις. Υπάρχουν όμως άλλοι τρόποι με τους οποίους εκφράζεται η αιτία. Μπορείτε να εντοπίσετε φράσεις που δηλώνουν αιτία; • Ποιες από αυτές μπορείτε να τις μετατρέψετε σε δευτερεύουσες αιτιολογικές προτάσεις; • Σε τι αλλάζει το κείμενο ύστερα από αυτή τη μετατροπή;

4 Βρείτε τις λέξεις-κλειδιά που μεταφέρουν κυρίως το μήνυμα του κειμένου.

5 Εξηγήστε τους παρακάτω όρους και χρησιμοποιήστε τους σε δικές σας προτάσεις: *ευάλωτα, αναφαίρετο, στοιχειώδη, ανεπανόρθωτα, αβεβαιότητα.*

6 Βρείτε τα τονικά παρώνυμα των λέξεων: *παιδιά, φορά, πόσα.*

Κείμενο 2 [Ποδόσφαιρο και πόλεμος]

[...] Το ποδόσφαιρο εκπροσωπεί τις αξίες των σύγχρονων κοινωνιών που τονίζουν το συναγωνισμό, την επίδοση και την ισότητα των ευκαιριών. Έχει χαρακτηριστεί «όπιο του λαού»

και έχει περιγραφεί ως «σύγχρονη θρησκεία», όπου τα γήπεδα λειτουργούν ως σύγχρονοι «καθεδρικοί ναοί». Οι μεταφορές αυτές προσπαθούν στην ουσία να ερμηνεύσουν την έντονη συναισθηματική εμπειρία του θεατή ενός ποδοσφαιρικού αγώνα, το συναρπαστικό συλλογικό βίωμα της κερκίδας, το πάθος και την αφοσίωση του οπαδού της ομάδας.

Ταυτόχρονα το ποδόσφαιρο εκφράζει κατεξοχήν ανδρικές αξίες, παρακολουθείται σχεδόν αποκλειστικά από άνδρες θεατές και είναι, σε σημαντικό βαθμό, τόπος κατασκευής της ανδρικής ταυτότητας. Η όλη οργάνωση του παιχνιδιού εξάλλου παραπέμπει στον πόλεμο, ενώ μια σειρά από παρομοιώσεις από τις πολεμικές συγκρούσεις για την περιγραφή

του ποδοσφαιρικού αγώνα αφήνουν να εννοηθεί ότι το γήπεδο είναι ένα πεδίο μάχης όπου αναμετρούνται δύο ομάδες-στρατοί. Ο χώρος του γηπέδου είναι επίσης ένας χώρος βίας, τόσο μεταξύ αθλητών όσο και μεταξύ θεατών. Και αν το «σκληρό» παιχνίδι έχει αρχίσει να περιορίζεται με τα – ατυχή καμιά φορά και εκνευριστικά συχνά– σφυρίγματα των διαιτητών και τη θέσπιση όλο και πιο αυστηρών κανονισμών, η χουλιγκανική βία ανθεί. Χτίζεται εκεί ένα άλλο μέτωπο, ανάμεσα σε θεατές και αστυνομικούς, ανάμεσα σε οπαδούς και διαιτητή, όπου τα διάφορα «επεισόδια» αντανακλούν την αρρενωπή «αταξία» και παραβατικότητα απέναντι στην εξουσία. [...]

Οι οπαδοί πάνε στο γήπεδο για να

μεθύσουν με τη νίκη της ομάδας τους, να ταπεινώσουν και να κατατροπώσουν τους αντιπάλους, να ζήσουν την εμπειρία του θεάματος και της συμμετοχής σε μια εντελώς ιδιαίτερη συλλογικότητα.

Χριστίνα Κουλούρη, «Ποδόσφαιρο και πολιτικό σαβουάρ βιβρ», εφημ. *ΤΟ ΒΗΜΑ*, 2002

1 Σύμφωνα με τη συγγραφέα το ποδόσφαιρο θυμίζει έντονα πόλεμο. Με ποια στοιχεία αιτιολογεί την άποψή της;

2 Υπογραμμίστε τις τελικές προτάσεις του κειμένου. • Με ποιους συνδέσμους εισάγονται; • Γιατί είναι τελικές και δεν είναι βουλητικές;

3 Βρείτε στο κείμενο όσο περισσότερα παρώνυμα και ομώνυμα μπορείτε.

4 *μάχης και βίας*: Γράψτε όσο περισσότερα σύνθετα και παράγωγα μπορείτε να σκεφτείτε από αυτές τις δύο λέξεις του κειμένου.

5 Εξηγήστε τους όρους: *αρρενωπή, παραβατικότητα, συλλογικότητα*. • Στη συνέχεια γράψτε δικές σας προτάσεις μ' αυτές τις λέξεις.

6 Βρείτε το θέμα κάθε παραγράφου και γράψτε έναν πλαγιότιτλο για καθεμία.

7 Προσπαθήστε να βρείτε τις συνδετικές λέξεις των περιόδων του κειμένου.

8 Η συγγραφέας του άρθρου υποστηρίζει ότι το ποδόσφαιρο θυμίζει πόλεμο και παραθέτει τα στοιχεία που τεκμηριώνουν την άποψή της. Γράψτε της μια επιστολή-απάντηση, στην οποία να υποστηρίξετε την αντίθετη άποψη, ότι το ποδόσφαιρο μπορεί να συμβάλει στην οικοδόμηση της ειρήνης και ανάμεσα σε άτομα ή ομάδες ατόμων αλλά και ανάμεσα σε κράτη.

Κείμενο 4 Διακήρυξη των νομπελιστών για το μέλλον του κόσμου στο νέο αιώνα

Ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την παγκόσμια ειρήνη στα επόμενα χρόνια θα προκύψει όχι τόσο από τις παράλογες πράξεις των κρατών

ή ατόμων, αλλά κυρίως από τις νόμιμες απαιτήσεις των αδικημένων του κόσμου. Η πλειοψηφία από αυτούς τους φτωχούς και στερημένους βρίσκεται σε οριακή κατάσταση και είναι αυτοί που ζουν στις περιοχές της ισημερινής ζώνης και στα ζεστά κλίματα.

Το φαινόμενο του θερμοκηπίου, που οφείλεται όχι στις δικές τους δραστηριότητες, αλλά στον τρόπο ζωής των λίγων πλουσίων, θα επηρεάσει περισσότερο τη δική τους εύθραυστη οικολογία. Η κατάστασή τους θα είναι απελπιστική και καταφανώς άδικη. Δεν αναμένεται, επομένως, να είναι ευχαριστημένοι με το να περιμένουν την ευεργεσία των πλουσίων.

Εάν, λοιπόν, επιτρέψουμε να διαδοθεί η καταστροφική δύναμη των όπλων και των εξοπλισμών σε

αυτό τον ευαίσθητο ανθρώπινο τόπο, είναι ενδεχόμενο να προκαλέσουμε μια μεγάλη έκρηξη που μπορεί να αφανίσει πλούσιους και φτωχούς.

Η μόνη ελπίδα για το μέλλον του κόσμου βρίσκεται στην ανάπτυξη διεθνούς συνεργασίας και στη νομιμοποίηση της δημοκρατίας σε όλο τον κόσμο. Είναι καιρός να γυρίσουμε την πλάτη στη μονομερή αναζήτηση της ασφάλειας στον κόσμο, με την οποία επιζητούμε καταφύγια πίσω από τοίχους.

Αντιθέτως, πρέπει να επιμείνουμε στην αναζήτηση τρόπων για ενωμένη δράση ενάντια στο φαινόμενο του θερμοκηπίου και ενάντια σε έναν εξοπλισμένο κόσμο. Αυτοί οι δύο στόχοι θα αποτελέσουν βασικά συστατικά σταθερότητας, καθώς προχωρούμε

σε μεγαλύτερο βαθμό κοινωνικής δικαιοσύνης, η οποία από μόνη της δίνει ελπίδα για ειρήνη.

Μερικά από τα απαραίτητα, νόμιμα εργαλεία είναι ήδη στα χέρια μας, όπως η Συνθήκη για τους Αντιβαλλιστικούς Πυραύλους (ABM), η Σύμβαση για την Αλλαγή του Κλίματος, οι Συνθήκες για τη Μείωση των Στρατηγικών Όπλων και η Σύμβαση για τη Συνολική Απαγόρευση Όπλων.

Ως πολίτες που ανησυχούμε, προτρέπουμε όλες τις κυβερνήσεις να δεσμευτούν σε αυτούς τους στόχους, οι οποίοι αποτελούν βήματα προς την αντικατάσταση του πολέμου από διεθνή και έννομη τάξη. Για να επιβιώσουμε στον κόσμο που μεταμορφώσαμε, πρέπει να μάθουμε να σκεφτόμαστε με καινούργιο τρόπο. Σήμερα

το μέλλον του καθενός
εξαρτάται από το
καλό όλων.

περ. *Χημικά Χρονικά*, τόμ. 64,
τεύχ. 2, (επιλογή – επιμέλεια:
Π. Σίσκος, απόδοση:
Α. Οικονόμου), Φεβρουάριος 2002

- 1** α. Από πού προέρχεται,
σύμφωνα με τους νομπελίστες που
υπέγραψαν τη διακήρυξη,
η μεγαλύτερη απειλή για την
παγκόσμια ειρήνη;
β. Ποιοι είναι οι δύο άμεσοι στόχοι
που προτείνουν οι νομπελίστες
στις κυβερνήσεις να επιδιώξουν,
ώστε να αποτρέψουν τους
πολέμους;

2 Διαβάστε προσεκτικά τη δεύτερη
παράγραφο του κειμένου.

- Μπορείτε να βρείτε ποιες φράσεις

αυτού του αποσπάσματος
συνδέονται μεταξύ τους με αιτιακές
σχέσεις (σχέσεις αιτίου-
αποτελέσματος); • Μπορείτε να
βρείτε τις λέξεις που δηλώνουν την
αιτιακή σχέση; • Μπορείτε να
διατυπώσετε τα ίδια νοήματα,
χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες
αιτιολογικές προτάσεις;

3 Στην τελευταία παράγραφο του
κειμένου εντοπίστε μια περίοδο
που περιέχει μια τελική πρόταση.
• Αλλάξτε τη σειρά των προτάσεων
βάλτε την τελική πρόταση μετά
την κύρια. • Πόσο διαφορετικό είναι
το μήνυμα που εκπέμπεται σε κάθε
περίπτωση; • Γιατί νομίζετε ότι
οι συγγραφείς επέλεξαν αυτή
τη σειρά;

4 Στην αρχή της τρίτης
παραγράφου υπάρχει η λέξη

λοιπόν. Ποιο ρόλο παίζει η λέξη αυτή στο σημείο που βρίσκεται;

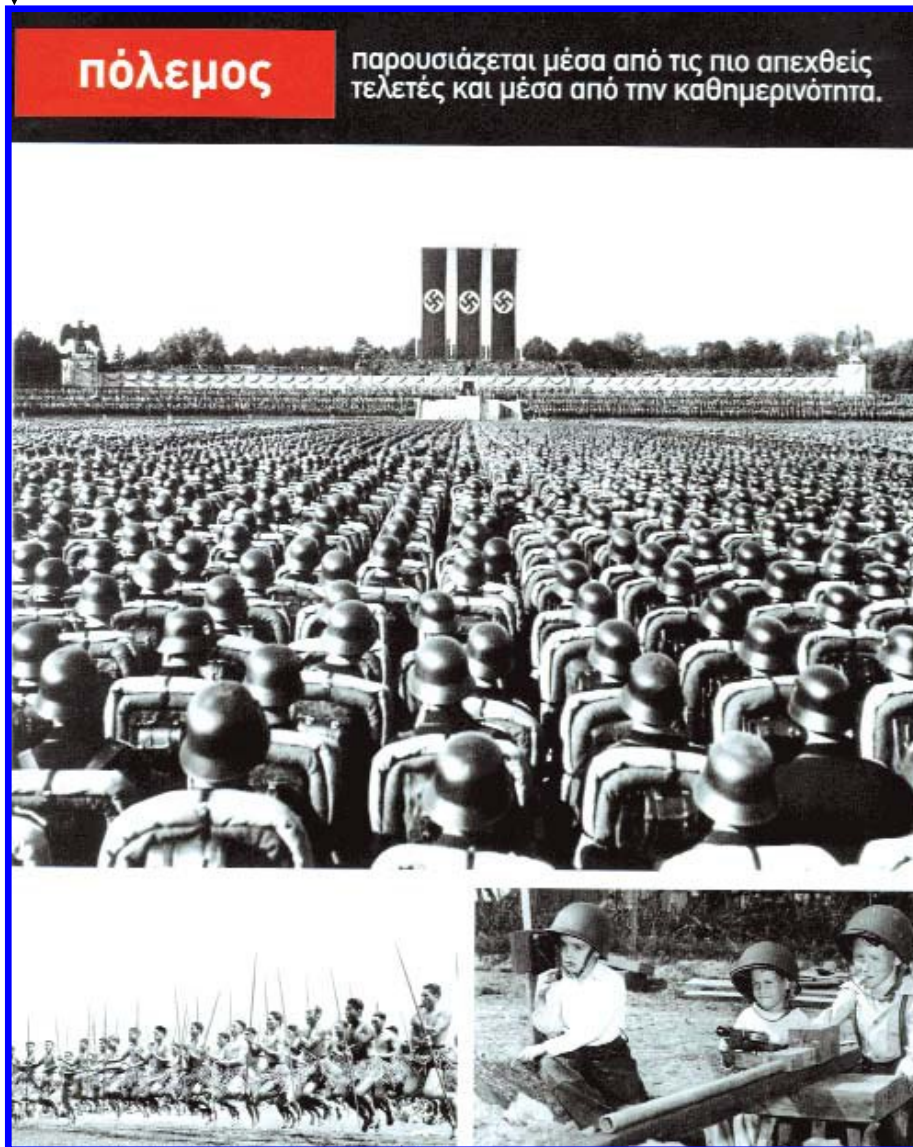
- Γιατί τη χρησιμοποιεί ο συγγραφέας;

5 Χρησιμοποιώντας όσο περισσότερες μπορείτε από τις πληροφορίες του κειμένου, φτιάξτε ένα δικό σας κείμενο. • Αρχίστε από την τελευταία περίοδο του κειμένου και προχωρήστε χρησιμοποιώντας εκφράσεις που δηλώνουν αιτιακές σχέσεις. «Σήμερα το μέλλον του καθενός εξαρτάται από το καλό όλων, γιατί...»

Κείμενο 5 Πόλεμος

πόλεμος παρουσιάζεται μέσα από τις απεχθείς τελετές και μέσα από την καθημερινότητα

περ. «Έψιλον», εφημ.
ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 2004

1 Ποιο είναι το κοινό στοιχείο των τριών φωτογραφιών;

2 Ποια φωτογραφία σάς τρομάζει περισσότερο; • Απαντήστε χρησιμοποιώντας αιτιολογικές προτάσεις.

3 Σε ποια φωτογραφία δεν απεικονίζεται κανένα όπλο; • Αυτό την κάνει λιγότερο τρομακτική;

4 Γιατί νομίζετε ότι ο συντάκτης έβαλε στην ίδια σελίδα και κάτω από τον ίδιο τίτλο τις τρεις φωτογραφίες; Απαντήστε χρησιμοποιώντας αιτιολογικές και τελικές προτάσεις.

5 Φτιάξτε μια ανάλογη σύνθεση με θέμα την ειρήνη. • Εξηγήστε στους συμμαθητές σας τις επιλογές σας.

Κείμενο 6 [Σκέψεις με αφορμή την εξάπλωση των πολέμων και της βίας]

[...] Οι εξελίξεις της επιστήμης, της τεχνολογίας, της βιομηχανίας, της οικονομίας, οι οποίες προωθούν πλέον το διαστημόπλοιο Γη, δε ρυθμίζονται ούτε από την πολιτική ούτε από τη δεοντολογία. Έτσι, εκείνο που φαινόταν ότι επρόκειτο να εξασφαλίσει τη βέβαιη πρόοδο φέρνει βεβαίως δυνατότητες μελλοντικής προόδου, αλλά παράλληλα δημιουργεί και αυξάνει τους κινδύνους.

Οι παραπάνω εξελίξεις συνοδεύονται από πολλαπλές βάρβαρες οπισθοδρομήσεις. Οι πόλεμοι πληθαίνουν στον πλανήτη και χαρακτηρίζονται όλο και περισσότερο από

τα εθnikοθρησκευτικά συστατικά τους. Παντού η συνείδηση του πολίτη υποχωρεί και η βία απλώνεται σαν γάγγραινα στις κοινωνίες. [...]

Στον τομέα αυτό, όπως και σε άλλους, η γεμάτη μίσος βαρβαρότητα που έρχεται από τα βάθη των ιστορικών αιώνων συνοδεύεται από την παγερή και ανώνυμη βαρβαρότητα που χαρακτηρίζει τον πολιτισμό μας.

Οι επικοινωνίες επεκτείνονται στον πλανήτη, ωστόσο η ασυνεννοησία αυξάνεται. Οι κοινωνίες γίνονται όλο και περισσότερο αλληλεξαρτώμενες, είναι όμως όλο και περισσότερο έτοιμες να αλληλοσπαραχθούν. [...]

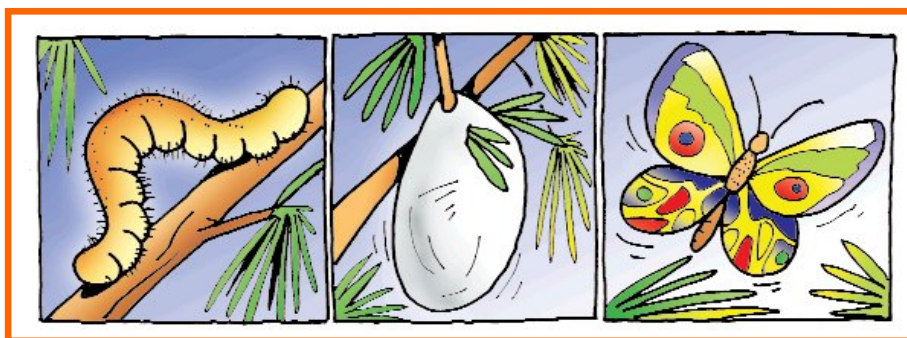
Παραδόξως το χάος στο οποίο κινδυνεύει να βυθιστεί η ανθρωπότητα εμπεριέχει

την τελευταία της ελπίδα. Γιατί; Καταρχήν, επειδή η εγγύτητα του κινδύνου ευνοεί τη συνειδητοποίηση, η οποία μπορεί έτσι να διευρυνθεί και να πολλαπλασιαστεί για να φτιάξει μια μεγάλη πολιτική επίγεια σωτηρίας. Κυρίως όμως για την εξής αιτία: όταν ένα σύστημα είναι ανίκανο να θεραπεύσει τα ζωτικά του προβλήματα είτε αποσυντίθεται είτε μπορεί μέσα στην αποσύνθεσή του να μεταμορφωθεί σε ένα μετα-σύστημα πλουσιότερο, ικανό να θεραπεύσει αυτά τα προβλήματα. [...]

Ωστόσο, έτσι όπως ο οργανισμός μας διαθέτει μη διαφοροποιημένα κύτταρα που μπορούν να δημιουργήσουν όλα τα όργανά μας, το ίδιο και η ανθρωπότητα διαθέτει τις γενικές αρετές που επιτρέπουν

τη δημιουργία νέων. Αν αληθεύει ότι οι αρετές αυτές βρίσκονται σε νάρκη, σε καταστολή από την εξειδίκευση και την ακαμψία των κοινωνιών μας, τότε οι γενικευμένες κρίσεις που τις κλυδωνίζουν και κλυδωνίζουν και τον πλανήτη θα μπορούσαν να φέρουν τη ζωτική μεταμόρφωση. Πρέπει να περάσουμε από την απελπισία για να ξαναβρούμε την ελπίδα.

Edgar Morin, Πόλεμος και Ειρήνη»,
εφημ. *LE MONDE* δημοσίευση
στην εφημ. *ΤΟ ΒΗΜΑ* , 2003

1 Σε ποιους τομείς ο συγγραφέας διαπιστώνει πρόοδο και σε ποιους οπισθοδρόμηση;

2 Τελικά, το κείμενο είναι αισιόδοξο ή απαισιόδοξο;

• Αιτιολογήστε την άποψή σας. Χρησιμοποιήσατε τελικές και αιτιολογικές προτάσεις στο κείμενό σας;

3 Το σκίτσο που ακολουθεί το κείμενο με ποια παράγραφο του κειμένου νομίζετε ότι σχετίζεται νοηματικά; Προσπαθήστε να εξηγήσετε με δικά σας λόγια τη σχέση ανάμεσα στα νοήματα του σκίτσου και του κειμένου.

4 Συνδέστε αιτιακά τις δύο πρώτες περιόδους του κειμένου.

5 «Παραδόξως... αυτά τα προβλήματα»; Με πόσους και

ποιους τρόπους εκφράζονται
οι αιτιακές σχέσεις στο απόσπασμα
αυτό;

6 Εντοπίστε τις τελικές προτάσεις
του κειμένου.

7 Προσπαθήστε να αναλύσετε το
κείμενο στα συστατικά του.

**Κείμενο 7 [Βρόμικος
πόλεμος]**

**ΜΠΡΑΒΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ!
ΡΙΞ' ΤΟΥΣ ΤΩΡΑ ΚΙ ΕΝΑ
ΣΦΟΥΓΓΑΡΙΣΜΑ, ΝΑ ΜΗ
ΛΕΝΕ ΟΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ
ΒΡΩΜΙΚΟ ΠΟΛΕΜΟ.**

**ΕΝΤΑΞΕΙ,
ΣΤΡΑΤΗΓΕ. ΤΟΥΣ
ΚΑΘΑΡΙΣΑ ΟΛΟΥΣ.**

1 Ποιο στοιχείο κάνει το διάλογο αυτό αστείο και γιατί; Απαντήστε χρησιμοποιώντας αιτιολογικές προτάσεις.

2 Σχολιάστε τον τρόπο που χρησιμοποιούνται οι λέξεις *καθαρίζω* και *βρόμικος* στο σκίτσο.

Άσκηση – Δραστηριότητα

■ Συμπληρώστε την ακροστιχίδα.

1. Ε

2. Ι

3. Ρ

4. Η

5. Ν

6. Η

1. Εισάγει αιτιολογικές προτάσεις.

2. Ένας ειρηνικός κόσμος είναι...

3. Είναι απαραίτητο στοιχείο της πρότασης.

4. Με ένα παραπάνω γράμμα, από γράμμα του αλφαβήτου, γίνεται αποτέλεσμα ενός πολέμου.

5. Εισάγει και σκοπό.

6. Είναι πιο συνηθισμένοι στις πολεμικές ταινίες παρά στον αληθινό πόλεμο.

6η ενότητα

ΕΝΕΡΓΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΝ ΑΞΙΩΝ

- Χρονικές και υποθετικές προτάσεις
- Υπώνυμα
- Ορισμός

Χρονικές και υποθετικές προτάσεις – Υπώνυμα – Ορισμός

Κείμενο 1 Κοινωνικότητα... αγάπη και προσφορά

Έγινε πρόσφατα σ' ένα πανεπιστήμιο του Μιντζουέστ ένα ενδιαφέρον κοινωνιολογικό πείραμα με φοιτητές, σχετικά με τη διάθεση για προσφορά. Ζήτησαν από κάθε φοιτητή να φέρει δέκα σεντς. Τους είπαν: «Στην Ινδία υπάρχουν άνθρωποι που λιμοκτονούν. Έχει ξεσπάσει επιδημία και χρειάζονται βοήθεια. Αν νομίζεις ότι πρέπει να βοηθήσεις, βάλε τα δέκα σεντς σου σε ένα φάκελο και γράψε "Ινδία". Η Ινδία είναι πολύ μακριά. Υπάρχει

μια οικογένεια στο γκέτο της πόλης που χρειάζεται τρόφιμα, για να ζήσει αυτή τη στιγμή. Αν θέλεις να βοηθήσεις αυτούς τους ανθρώπους, τα χρήματά σου θα τους δοθούν ανώνυμα. Βάλε τα δέκα σεντς σου μέσα σ' ένα φάκελο και γράψε “φτωχή οικογένεια”. Τώρα υπάρχει και κάτι άλλο: Το πανεπιστήμιο μας δεν έχει φωτοαντιγραφικό μηχάνημα. Αν θέλετε να βοηθήσετε στην αγορά του φωτοαντιγραφικού μηχανήματος, βάλτε δέκα σεντς μέσα σ' ένα φάκελο και γράψτε “φωτοαντίγραφα”».

Το ογδόντα τοις εκατό των χρημάτων πήγαν στο φωτοαντιγραφικό μηχάνημα!

Έχουμε πάψει να ενδιαφερόμαστε. Έχουμε σχηματίσει μικρές κλειστές ομάδες. Συνήθως λέμε:

«Δεν είναι δική μου δουλειά το τι συμβαίνει πιο πέρα». Νομίζω ότι πρέπει να καταλάβουμε ότι δεν πέφτει ούτε ένα φύλλο χωρίς να επηρεάσει τη ζωή μας.

**Λέο Μπουσκάλια, *Να ζεις, ν' αγαπάς και να μαθαίνεις*,
μτφρ. Μαρίνα Λώμη, διασκευή,
εκδ. Γλάρος, 1998
στο *Νεοελληνική Γλώσσα για το
Γυμνάσιο*, τεύχ. Γ' ΟΕΔΒ, 2003**

- 1** Τι έδειξε το πείραμα που έγινε στο πανεπιστήμιο;
- 2** Εσείς πού θα δίνατε τα δικά σας δέκα σεντς, αν παίρνατε μέρος στο πείραμα; • Αιτιολογήστε την επιλογή σας σε ένα σύντομο κείμενο.
- 3** Βρείτε και υπογραμμίστε τους υποθετικούς λόγους του κειμένου.

- Τι εκφράζουν;
- Σε ποιους χρόνους και εγκλίσεις βρίσκονται τα ρήματα των προτάσεων που τους αποτελούν;

4 Μετατρέψτε τους υποθετικούς λόγους που βρήκατε στην προηγούμενη άσκηση σε υποθετικούς λόγους που εκφράζουν το αντίθετο του πραγματικού. • Κάντε όλες τις απαραίτητες αλλαγές.

5 Προσπαθήστε να ορίσετε τη λέξη *προσφορά*. • Βρείτε μια ευρύτερη έννοια να την εντάξετε και γράψτε και όποια άλλα στοιχεία θεωρείτε απαραίτητα, για να τη διαφοροποιήσετε από άλλες που ανήκουν στην ίδια ευρύτερη έννοια. • Αν δεν τα καταφέρνετε, συμβουλευτείτε το λεξικό. • Βρείτε τον ορισμό και αναλύστε τον

στα συστατικά του.

6 Η λέξη *προσφορά* είναι σύνθετη από την πρόθεση *προς* και το ρήμα *φέρω*. • Μπορείτε να σκεφτείτε άλλα σύνθετα του ρήματος *φέρω* και να τα χρησιμοποιήσετε σε προτάσεις;

7 Κάντε και εσείς στο σχολείο σας το ίδιο πείραμα που έκαναν στο πανεπιστήμιο του Μιντζουέστ.

- Προσαρμόστε τις ερωτήσεις στην πραγματικότητα που ζείτε εσείς και φτιάξτε το σχετικό ερωτηματολόγιο.
- Στη συνέχεια, μοιράστε το σε μαθητές του σχολείου σας, συγκεντρώστε τα αποτελέσματα και απεικονίστε τα σε διαγράμματα.

Κείμενο 3 Βάνια, το παιδί της αγέλης

Μόλις στα τρία του χρόνια, ο Βάνια Μισούκοφ έμαθε να ζει παρέα με μια αγέλη αδέσποτων σκύλων, γιατί στην ουσία δεν είχε άλλη επιλογή.

Ο τρίχρονος Βάνια εγκαταλείφθηκε από τη μητέρα του, πλάι σε έναν κάδο σκουπιδιών στη μικρή πόλη Ριούτοβ, νότια της Μόσχας, όταν εκείνη διάλεξε να ακολουθήσει ένα φίλο της στην Πετρούπολη. Ο πατέρας του, που στα τελευταία κοινά τους Χριστούγεννα του δώρισε ένα όπλο, αποφυλακίστηκε μόλις πριν από λίγο καιρό.

Ο Βάνια για τον κόσμο των ανθρώπων δεν ήταν τότε τίποτα περισσότερο από ένα «σκουπίδι». Η αγέλη των σκύλων όμως τον

υιοθέτησε σαν κουταβάκι της, περιβάλλοντάς τον με τη στοργή που εμπνέει η κοινή συμμετοχή στον πιο σκληρό αγώνα, εκείνον της επιβίωσης. Έτσι άρχισε η «σκυλίσια ζωή» του Βάνια. Παρ' όλα αυτά, ήταν ζωή σε μια οικογένεια και ζωή που κράτησε δύο ολόκληρα χρόνια. Τα σκυλιά έφερναν στην οικογένεια ό,τι φαγώσιμο μπορούσαν να βρουν στα σκουπίδια ή να κλέψουν από δω κι από κει. Ο μικρούλης δε μιλούσε και κυνηγιόταν με τα σκυλιά, χωρίς να πολυξεχωρίζει. Γάβγιζε κι επικοινωνούσε καλά με τα υπόλοιπα μέλη της αγέλης. Για τους ανθρώπους, έβγαζε ακατάληπτους ήχους που δεν “άξιζαν” της προσοχής τους. Μέχρι που ο αστυνομικός της περιοχής εντόπισε την περίπτωση του και

**τον μάζεψε από τους δρόμους.
Ήταν ήδη 5 χρονών, όταν τον
δέχτηκαν σε κάποιο ίδρυμα.**

**Στην αρχή, φυσικά, η στάση του
ήταν απολύτως αρνητική,
δεδομένου πως ήταν ένα παιδί με
τρόπους σκύλου, που δεν ήξερε τι
σημαίνει να μένεις σε σπίτι, να
τρως σε τραπέζι, να κοιμάσαι σε
κρεβάτι, να πλένεσαι στο μπάνιο.
Στο ορφανοτροφείο του Ριούτοβ
επιτίθετο στο προσωπικό, γάβγιζε
και αντιδρούσε άσχημα. Μόνο με τη
βοήθεια ενός απόλυτα
εξειδικευμένου ατόμου, της Τατιάνα
Μπαμπανίνα, επιτεύχθηκε σιγά
σιγά η αλλαγή νοοτροπίας του
παιδιού.**

**Σήμερα, τέσσερα χρόνια αφότου
μπήκε σε μια ανάδοχη οικογένεια,
είναι 11 χρονών, μοιάζει με τα άλλα
παιδιά της ηλικίας του και**

ονειρεύεται, όταν μεγαλώσει, να γίνει καπετάνιος. Όμως, κάθε φορά που τελειώνει ένα γεύμα ο Βάνια φεύγει από την τραπεζαρία με τις τσέπες του γεμάτες. Η παλιά του οικογένεια έχει πάντοτε κάποια «κουταβάκια» υπό την προστασία της κι αυτός ξέρει ότι οι άνθρωποι δεν προσέχουν εύκολα τι γίνεται δίπλα τους.

εφημ. *ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ*, 2004

1 Ποιες φάσεις της ζωής του Βάνια διακρίνονται στο κείμενο; • Δώστε έναν τίτλο σε κάθε φάση.

2 Βρείτε τις φράσεις του κειμένου με τις οποίες δηλώνεται ο χρόνος.

3 Βρείτε και υπογραμμίστε τις λέξεις που εισάγουν χρονικές προτάσεις. • Ποια χρονική σχέση δηλώνεται με την καθεμία;

4 *φαγώσιμο, προσωπικό:*
Βρείτε στο κείμενο τις λέξεις αυτές και σκεφτείτε ένα υπώνυμο για καθεμιά.

5 α. τραπέζι, κρεβάτι: Ποιας λέξης είναι υπώνυμο;

β. κουταβάκια: Ποιας λέξης είναι υπώνυμο;

6 α. Πόσα και ποια παραδείγματα αλληλεγγύης διακρίνετε στο κείμενο;

β. Πόσα και ποια παραδείγματα έλλειψης αλληλεγγύης διακρίνετε;

γ. Ποιο σας φαίνεται πιο

ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΟ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ;

7 Αφηγηθείτε σε ένα κείμενο, που θα διαβάσετε στην τάξη σας, περιπτώσεις αλληλεγγύης που γνωρίζετε.

Κείμενο 3 Η Άννα και ο μικρός Κυριάκος της...

Η Άννα είναι μια γυναίκα γύρω στα 60. Μητέρα, ήδη, δύο παιδιών αλλά και γιαγιά με πέντε εγγόνια, αποφάσισε να γίνει ανάδοχη μάνα* γιατί, όπως λέει, «παίρνει δύναμη απ' αυτά τα παιδιά». Ζει για κάποιο σκοπό.

*** ανάδοχη μάνα: αναλαμβάνει την ανατροφή του παιδιού από το ίδρυμα, μέχρι να το υιοθετήσει κάποια οικογένεια.**

Παλιότερα, δούλευε ως εργάτρια σε εργοστάσιο κλωστοϋφαντουργίας και μεγάλωνε τα δικά της παιδιά. Με δυσκολίες, αφού τα λεφτά ποτέ δεν περίσσευαν. Κάποια στιγμή, τα παιδιά της έφυγαν. Η διάθεσή της για προσφορά παρέμεινε...

Συνολικά, έχει κάνει επτά αναδοχές. Οι τέσσερις αφορούσαν παιδιά με ειδικές ανάγκες και οι τρεις βρέφη γεννημένα από μητέρες-φορείς του Aids.

«Με ειδοποίησαν ότι έχουν ένα παιδάκι γεννημένο από μητέρα-φορέα. Μου είπαν ότι πρέπει να παίρνουμε καθημερινά κάποιες προφυλάξεις. Αμέσως δέχτηκα. Κάθε δυο τρεις μήνες, κάναμε εξετάσεις για να δούμε την πορεία του. Μέχρι τον πέμπτο μήνα, έβγαιναν θετικές. Είχα πάντα ελπίδα ότι η επόμενη θα είναι

αρνητική και αυτό μου έδινε κουράγιο. Λίγο πριν από τις εξετάσεις, όμως, μας “έτρωγε” το άγχος... Μέχρι να σιγουρευτούμε ότι το παιδί δεν είναι θετικό, πέρασαν δεκαπέντε μήνες. Όταν το μάθαμε, χοροπηδάγαμε από τη χαρά μας».

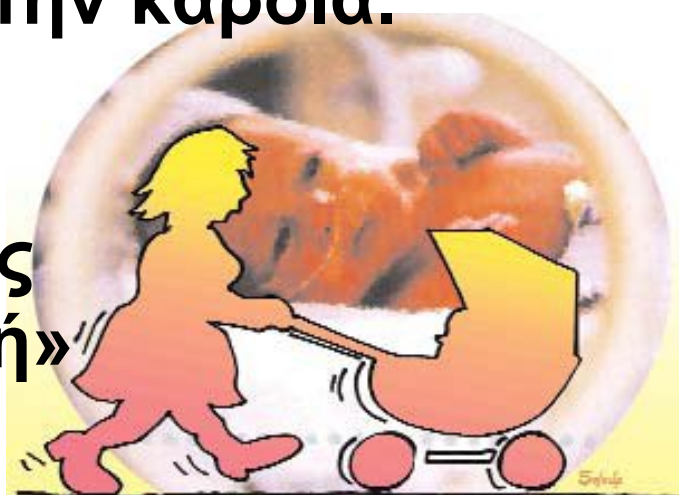
Η Άννα ήξερε καλά πως, γρήγορα, κάποιοι θα το υιοθετούσαν. Όλη η οικογένεια είχε δεθεί με τον «Κυριάκο», που παρά τα δυο του χρόνια δεν είχε ακόμη βαπτιστεί.

«Όταν μου είπαν ότι βρέθηκαν γονείς, πέρασαμε στα μαύρα πανιά. “Μνημόσυνο” μέσα στο σπίτι... Το παίρνεις ένα “γατάκι” και το φτάνεις στο σημείο να σε φωνάζει “μαμά”. Ξενοχτάς, κουράζεσαι. Αρρωσταίνει και λαχταράς» θυμάται τώρα η Άννα.

Χαρακτηρίζει τη στιγμή της συνάντησης με τους υποψήφιους γονείς «κάπως αμήχανη». Αμέσως ρώτησε ποιοι είναι, τι δουλειά κάνουν, πόσο πραγματικά ενδιαφέρονται για το παιδί που αυτή μεγάλωσε.

«Κατά την περίοδο προσαρμογής, τους βλέπαμε μαζί με τον “Κυριάκο”. Το παιδί άρχισε να δένεται μαζί τους. Την πρώτη φορά που φώναξε “μαμά” την άλλη, απάντησα εγώ: “Ναι αγόρι μου”. Δύσκολο... Είναι πράγματα που σου ξεριζώνουν την καρδιά.

Ποτέ δεν είσαι απόλυτα προετοιμασμένος γι’ αυτή τη στιγμή» λέει.

**Και μετά;
«Το σπίτι ήταν άδειο» θα πει.**

Θα πίστευε κανείς ότι όλο αυτό είναι ψυχοφθόρο. Εκείνη όμως διαφωνεί: «Το πιστεύεις ότι η ψυχή μου αγαλλιάζει; Ζεις για κάποιους ανθρώπους που σ' έχουν πραγματική ανάγκη... »

**Νάντια Βασιλειάδου,
εφημ. *ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ*, 2003**

1 Πώς η Άννα εκδήλωσε την διάθεσή της για προσφορά στο κοινωνικό σύνολο;

2 Πώς κρίνετε τις σχετικές επιλογές της;

3 Βρείτε τις δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις του κειμένου.

• Με ποιους συνδέσμους εισάγονται; • Μπορείτε να αντικαταστήσετε τους συνδέσμους αυτούς με άλλους, χωρίς να αλλάξει το νόημα των προτάσεων;

4 Εκτός από δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις, βρείτε άλλες λέξεις/φράσεις που δηλώνουν χρόνο. • Ποιες από αυτές μπορούν να αντικατασταθούν από δευτερεύουσα χρονική πρόταση, χωρίς να αλλάξει το νόημά τους;

5 «Αρρωσταίνει και λαχταράς»: Βρείτε το απόσπασμα στο κείμενο. • Μπορείτε να μετατρέψετε τον παρατακτικό λόγο σε υποταγμένο; • Τι είδους δευτερεύουσα πρόταση χρησιμοποιήσατε; • Γιατί;

6 Καταγράψτε όσες λέξεις του κειμένου σχετίζονται με το θέμα της αλληλεγγύης και της κοινωνικής προσφοράς. • Γράψτε με αυτές δικές σας προτάσεις.

7 Προσπαθήστε να ορίσετε τη λέξη προσαρμογή. Αν δεν τα καταφέρνετε, συμβουλευτείτε

το λεξικό σας. • Αναλύστε τον ορισμό στα συστατικά του.

8 α. *ψυχοφθόρο*: • Από ποιες λέξεις είναι σύνθετη η λέξη αυτή; • Βρείτε κατάλληλα ουσιαστικά που θα μπορούσαν να συνδυαστούν με το επίθετο αυτό.

β. Γράψτε όσες άλλες λέξεις γνωρίζετε που περιλαμβάνουν το ίδιο α' συνθετικό με τη λέξη «ψυχοφθόρο» και όσες περιλαμβάνουν το ίδιο β' συνθετικό.

9 Στο κείμενο υπάρχει ευθύς λόγος. Αφού τον εντοπίσετε, μετατρέψτε τον σε πλάγιο και παρατηρήστε τις αλλαγές που έγιναν στις φράσεις που δηλώνουν χρόνο.

Κείμενο 4 Μια φωτογραφία, μισή ζωή

Μια παλιά φωτογραφία, μια φωτογραφία 30 χρόνων. Ένα κοριτσάκι κλαίει στη μέση του δρόμου, γυμνό, καμένο από τις βόμβες ναπάλμ που έπεσαν στη γειτονιά του. Τρανγκ Μπανγκ, Νότιο Βιετνάμ, 8 Ιουνίου 1972. Η Κιμ Πακ ουρλιάζει απ' τον πόνο κι ο Νικ Ουτ υψώνει την κάμερα!

Μερικούς μήνες αργότερα,

**το ενσταντανέ* αυτό κερδίζει
βραβείο Πούλιτζερ. Παρά τα
εκτεταμένα τραύματά της,
η πιτσιρίκα επιζεί. [...]**

**Δεκατέσσερα χρόνια γαϊτανάκι.
«Δεκατέσσερα χρόνια κόλασης»
λέει η ίδια η Κιμ Πακ. Στα 23 της,
ήταν πια ένα πουκάμισο αδειανό,
δίχως εργασία, δίχως σπουδές,
δίχως μέλλον. Θυμήθηκε τότε μια
παροιμία του χωριού της: «Αν
πέσεις στα γόνατα, η ζωή μοιάζει με
βουνό. Αν σηκωθείς, την έχεις στα
πόδια σου». Για μια ακόμα φορά,
άντλησε δύναμη από μέσα της.
Ζήτησε να εγκατασταθεί στην
Κούβα για να σπουδάσει.**

***ενσταντανέ: στιγμιότυπο, στιγμή
(που απεικονίζεται σε μια εικόνα,
φωτογραφία, κινηματογραφική
σκηνή κτλ.)**

Εκεί, ξαναβρήκε την αυτοπεποίθησή της, έκανε πολυάριθμες φιλίες, απέκτησε πρόσωπο πέρα απ' το μύθο. [...]

Σήμερα, η Κιμ Πακ ζει στον Καναδά και είναι πρέσβειρα καλής θελήσεως της Unesco. Περιοδεύει τον κόσμο, μιλώντας για την ειρήνη. Έχει αποδεχτεί ότι στη συνείδηση των μαζών θα παραμείνει το «κορίτσι της φωτογραφίας».

Δεν την πειράζει πια και ξέρει το λόγο: «Ευχαριστώ το Θεό για τη ζωή μου, την οικογένειά μου, τους φίλους μου και τη φωτογραφία μου. Αν κοιτάξει κανείς προσεκτικά αυτή την εικόνα, μπορεί να δει μια μεγαλύτερη εικόνα, την εικόνα της ιστορίας. Την εικόνα της αγάπης, της ελπίδας, της συγγνώμης. Μακάρι να μη μου συνέβαινε τίποτε

εκείνη τη μέρα. Θα 'θελα να είχα ζήσει μια νορμάλ ζωή. Σαν τη ζωή μου πριν σκάσει η βόμβα.

Όταν γύρισα απ' το νοσοκομείο, είδα τη φωτογραφία. Δεν μπορούσα να πιστέψω ότι έδειχνε εμένα. Έπρεπε, ωστόσο, να δεχτώ την αλήθεια. Είμαι πολύ ευτυχής που κατάφερα να αναθρέψω τα παιδιά μου, τον Τόμας και το Στίβεν, σε μια χώρα ελεύθερη όπως ο Καναδάς. Θέλω να ξέρει ο κόσμος ότι ο πόλεμος δεν είναι σωστό πράγμα. Όταν είμαι στο σπίτι μου, φοράω συνήθως κοντομάνικα πουκάμισα.

Μια φορά, ο γιος μου ο Τόμας είδε το δέρμα μου και κατάλαβε ότι κάτι δεν πήγαινε καλά με τη μαμά του. Μόλις είχε μάθει να μιλάει. Ήρθε κοντά μου και μου είπε:

“Πληγώθηκε η μαμά;”. Με φίλησε και αισθάνθηκα υπέροχα!»

**Χρήστος Ξανθάκης, εφημ.
ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 2002**

1 Αφηγηθείτε την ιστορία της ηρωίδας του κειμένου.

2 Τι αισθήματα σας προκαλεί η φωτογραφία και η ιστορία της Κιμ Πακ;

3 Βρείτε τις χρονικές προτάσεις του κειμένου. • Αντικαταστήστε το σύνδεσμο με τον οποίο εισάγονται με άλλο ή άλλους, ώστε να μην αλλάζει το νόημα των προτάσεων.

4 Βρείτε τους υποθετικούς λόγους του κειμένου. • Τι εκφράζουν; • Ξαναγράψτε τους με τρόπο που να εκφράζουν το αντίθετο.

- Προσέξτε ποιες αλλαγές κάνατε και αιτιολογήστε τες.

5 «απέκτησε πρόσωπο πέρα απ' το μύθο»: Βρείτε το απόσπασμα στο κείμενο. • Καταλαβαίνετε τι σημαίνει η φράση αυτή;

6 «Αν κοιτάξει κανείς προσεκτικά..., της συγγνώμης»: Ποια άποψη εκφράζει η Κιμ Πακ στο απόσπασμα; • Μπορείτε να την εξηγήσετε;

7 «Έχει αποδεχτεί ότι στη συνείδηση των μαζών θα παραμείνει το “κορίτσι της φωτογραφίας”».
Επαναδιατυπώστε αλλάζοντας τις υπογραμμισμένες λέξεις με τρόπο όμως που να μην αλλάξει το νόημα του αποσπάσματος.

Κείμενο 5 [Ένα σπίτι για το όνειρο]

ActionAid

Η Άγκνες Τσιραβίρα αγκαλιάζει ζεστά, προστατευτικά το κοριτσάκι. «Όταν τα πρωτοπλησιάζουμε, πάντα τα ρωτάω το ίδιο πράγμα» λέει. «Γιατί δεν είσαι στο σχολείο;»

Η αποστολή της Άγκνες είναι να φέρει μόρφωση και ελπίδα στα παιδιά του δρόμου, που ζουν μια δυστυχισμένη και επικίνδυνη ζωή στις αγορές της Ταμάλε, μιας σκονισμένης πόλης στη βόρεια Γκάνα. Από το 1995, έχει πείσει

χιλιάδες παιδιά να παρακολουθούν αρκετές ώρες στοιχειώδους εκπαίδευσης την ημέρα. Το κέντρο επισκεπτών της, που λέγεται Τιζάα ή «Το Σπίτι Μας», παρέχει μαθήματα και γεύμα – που για πολλά παιδιά είναι το μόνο φαγητό της ημέρας.

Το πρόγραμμα, που υποστηρίζεται από την ActionAid, παρέχει επίσης στήριξη σε εκατοντάδες παιδιά για να μάθουν μια τέχνη ή να πάνε κανονικά στο σχολείο, δίνοντας δάνεια στις οικογένειές τους. Τώρα τελευταία, ένα αγόρι πήρε υποτροφία για το κολέγιο.

Η ξυπόλυτη Λατίφα, 9 ετών, που ζητιανεύει την ημέρα και κοιμάται σε μια στάση λεωφορείων, λέει: «Θέλω να γίνω νοσοκόμα». Αδύνατο όνειρο; «Όχι» λέει

η Άγκνες. «Όταν την πρωτοβρήκα, ήθελε μόνο να ζητιανεύει. Τώρα ξέρει να γράφει».

ενημερωτικό φυλλάδιο της
οργάνωσης *ActionAid Ελλάς*,
Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2003

1 Με βάση τις πληροφορίες που δίνει το κείμενο, ποιος είναι ο στόχος του προγράμματος της ActionAid στη βόρεια Γκάνα και ποιες δράσεις περιλαμβάνει;

2 Πώς θα χαρακτηρίζατε την Άγκνες Τσιραβίρα και τι γνώμη έχετε για τη δουλειά που κάνει;

3 Βρείτε στο κείμενο όλες τις ενδείξεις του χρόνου. • Ποιες είναι χρονικές προτάσεις; • Ποια είναι προθετική φράση; • Ποια είναι χρονικό επίρρημα;

4 Τι νομίζετε ότι δηλώνουν οι χρονικές προτάσεις του κειμένου: το προτερόχρονο, το ταυτόχρονο ή το υστερόχρονο;

- Μπορείτε να διαλέξετε έναν άλλο σύνδεσμο για την καθεμιά, έτσι ώστε να κάνετε σαφέστερη τη χρονική σχέση των γεγονότων;

5 Βρείτε όσο μπορείτε περισσότερες σημασίες της λέξης *αποστολή*. • Κάντε μια πρόταση με κάθε διαφορετική σημασία.

6 Βρείτε όσο γίνεται περισσότερες λέξεις που έχουν το ίδιο β' συνθετικό με τη λέξη *αποστολή*.

Κείμενο 6 [Ανθρωπιστικές... υπογραφές]

**ΘΑ ΥΠΟΓΡΑΨΕΤΕ, ΚΥΡ
ΠΕΡΙΚΛΗ; ΜΑΖΕΥΟΥΜΕ
ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΑ
ΦΤΩΧΑ ΠΑΙΔΑΚΙΑ ΤΟΥ
ΤΡΙΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.**

**ΚΑΙ ΤΙΣ
ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ ΠΟΥ
ΘΑ ΜΑΖΕΨΕΤΕ, ΤΙ
ΘΑ ΤΙΣ ΚΑΝΕΤΕ;**

**ΘΑ ΤΙΣ ΜΟΙΡΑΣΟΥΜΕ
ΣΤΑ ΦΤΩΧΑ ΠΑΙΔΑΚΙΑ
ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.**

www.soloup.gr

1 Ποια δράση αναπτύσσει ο νεαρός στο σκίτσο;

2 Τι αντίκτυπο θα έχει η δράση του νεαρού στα παιδιά του Τρίτου κόσμου; • Τι θα μπορούσε να κάνει ώστε η δράση του να έχει πιο ουσιαστικά αποτελέσματα για τα παιδιά αυτά;

Άσκηση – Δραστηριότητα

■ Βάλτε στο αντίστοιχο πλαίσιο τα υπώνυμα των λέξεων *επικοινωνία, βοήθεια*. Μερικές από τις λέξεις που ακολουθούν θα περισσέψουν.

συνομιλία, υποστήριξη, συνδρομή, τηλεφώνημα, αλληλογραφία, αρμοδιότητα, συμπαράσταση, ενίσχυση, καθήκον, συζήτηση, δικαίωμα επικοινωνία βοήθεια

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

A light blue rectangular box with a black border, containing five horizontal dashed lines for writing.

βοήθεια

A light blue rectangular box with a black border, containing five horizontal dashed lines for writing.

7η ενότητα

ΤΕΧΝΗ: ΜΙΑ ΓΛΩΣΣΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ, ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΕΠΟΧΕΣ

- Αποτελεσματικές και εναντιωματικές προτάσεις
- Μετωνυμία

Αποτελεσματικές και εναντιωματικές προτάσεις – Μετωνυμία

Κείμενο 1 Εικαστικά νέα

«ΣΤΗΝ ΑΛΛΗ ΟΧΘΗ» Διεθνής έκθεση με έργα art brut (από τροφίμους ιδρυμάτων της Ελλάδας και του εξωτερικού). Διοργάνωση: Πολιτιστική Ολυμπιάδα 2001-2004. Πινακοθήκη Δήμου Αθηναίων, Πειραιώς 51, 210 3231841. Καθημ. 9 π.μ.-1 μ.μ. & 5-9 μ.μ. Κυρ. 9 π.μ.-1 μ.μ. Μέχρι 31/3.

ADAMI VALERIO Είκοσι χρόνια εικαστικών αναζητήσεων του γνωστού Ιταλού ζωγράφου. Έργα με έντονα χρώματα και χαρακτήρα πολιτικό, λογοτεχνικό, μυθολογικό, αλλά και μνήμες από τα ταξίδια του.

**Ξεναγήσεις κάθε Σάβ. & Κυρ. στις
12.30 μ.μ. Μουσείο Φρυσιρά,
Μονής Αστερίου 3-7, Πλάκα,
210 3234678. Τετ., Πέμ.
11 π.μ.-7 μ.μ. Παρ.-Κυρ. 11 π.μ.-5
μ.μ. Μέχρι 14/3. Εισιτ. 6,00 €, κάτω
των 25 και συνταξ. 3,00 €.**

**OURSLEER TONY Βιντεο-γλυπτά με
χιουμοριστικά, ακόμα και
τρομακτικά, παραμορφωμένα
πρόσωπα, από ένα σημαντικό
σύγχρονο βιντεο-καλλιτέχνη.
Bernier/ Eliades Επταχάλκου 11,
Θησείο, 210 3413935-7. Τρ.,-Παρ.
10.30 π.μ,-8 μ.μ, Σάβ. 12-4 μ.μ.
Μέχρι 13/3.**

περ. Αθηνόραμα, 2004

**1 Διαβάσατε στον τύπο την
αναγγελία των παραπάνω
εκθέσεων. Αν είχατε τη δυνατότητα**

να επισκεφτείτε μία απ' αυτές, ποια θα επιλέγατε και γιατί;

2 α. Έχετε δει ποτέ ένα βιντεο-γλυπτό; • Αν όχι, πώς φαντάζεστε ότι μπορεί να συνδυαστεί η γλυπτική με το βίντεο;

β. Ποια νέα μέσα και υλικά μπορούν σήμερα να χρησιμοποιήσουν οι εικαστικοί καλλιτέχνες;

3 Σχεδιάστε ατομικά ή ομαδικά μια αφίσα για την αναγγελία μιας έκθεσης.

4 α. Βρείτε υπώνυμα της λέξης *εικαστικά*.

β. Από τις παρακάτω λέξεις διαγράψτε όσες δεν ανήκουν στην ίδια οικογένεια με τη λέξη *εικαστικά*.

εικονογράφηση	εικονίσματα
εικασία	ικεσία
μετείκασμα	εικονικός
απεικονίζω	εικοσαετία
πορτρέτο	οικολογία

γ. Για όσες από τις παραπάνω λέξεις δε γνωρίζετε τη σημασία τους, συμβουλευτείτε το λεξικό.

5 Η ενημέρωση του κοινού για τα πολιτιστικά και καλλιτεχνικά γεγονότα γίνεται με διάφορα μέσα. Ένα από αυτά είναι και ο τύπος (ημερήσιος και περιοδικός). Μάθετε ποια έντυπα του τόπου σας ασχολούνται με αυτό τον τομέα της ενημέρωσης και ποιες εφημερίδες αφιερώνουν ειδικές σελίδες σ' αυτόν. • Συγκεντρώστε για κάποιο χρονικό διάστημα (π.χ. μια εβδομάδα) τα έντυπα αυτά και μελετήστε τα στην τάξη.

**ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ
ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ**

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

**Πολιτιστικός Οργανισμός Δήμου
Καλλιθέας**

**Θεατρική Ομάδα Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών**

18-27 ΜΑΪΟΥ 2004

ΕΝΑΡΞΗ: 19.30

Δημοτικό θέατρο Καλλιθέας

**Πρόγραμμα Πολιτιστικού
Οργανισμού Δήμου Καλλιθέας,
2004**

- 5** Ποιο είναι το γεγονός που αναγγέλλεται με αυτό το έντυπο;
- Αναζητήστε όσα στοιχεία ταυτότητας περιέχονται σ' αυτήν

τη σελίδα. (Τι πρόκειται να συμβεί, πότε, ποιοι είναι οι συντελεστές, ποιοι οι διοργανωτές.)

2 Ο δημιουργός του εντύπου χρησιμοποίησε στοιχεία από πολλές διαφορετικές γραμματοσειρές για τη λέξη «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ». Για ποιο λόγο νομίζετε ότι έκανε αυτή την επιλογή, ποιο είναι το μήνυμα που θέλει να δώσει και πώς κρίνετε το αποτέλεσμα;

3 Πώς διοργανώνεται μια πολιτιστική εκδήλωση; • Αν δεν έχετε σχετικές εμπειρίες, αναζητήστε πληροφορίες από οποιουδήποτε φορείς που έχουν διοργανώσει στο παρελθόν πολιτιστικές εκδηλώσεις στην περιοχή σας. • Στη συνέχεια καταστρώστε και προτείνετε

στην τάξη σας ένα σχέδιο για τη διοργάνωση μιας πολιτιστικής εκδήλωσης. • Φροντίστε να τεκμηριώσετε όσο καλύτερα μπορείτε την πρότασή σας και να προβλέψετε όλες τις πτυχές του θέματος.

4 Σκεφτείτε με πόσες διαφορετικές σημασίες χρησιμοποιείται η λέξη **θέατρο** στον καθημερινό λόγο (πολυσημία). • Γράψτε προτάσεις που να περιέχουν τη λέξη **θέατρο** με διαφορετική σημασία κάθε φορά.

Κείμενο 3α Τροϋ με χρυσά Κουτάλια

Μεγάλη επιτυχία σημειώνει η ταινία «Τροία» που προβάλλεται αυτές τις μέρες στους κινηματογράφους.

Η ταινία, που θεωρείται η πλέον αξιόπιστη μεταφορά ομηρικού έπους μετά το «Κράμερ εναντίον Κράμερ» και το «Θησέας εναντίον Γκοτζίλα», αφορά τον έρωτα του πρίγκιπα της Τροίας Πάρεως για τη βασίλισσα της Σπάρτης Λερναία Ύδρα. Σε μια εθιμοτυπική επίσκεψη στη Σπάρτη, ο Πάρις κλέβει τη Λερναία Ύδρα, προσβάλλοντας βαθύτατα τους Έλληνες, που αυτομάτως αναλαμβάνουν στρατιωτική δράση με την κωδική ονομασία «Διαρκές Κεράτωμα». Έτσι συγκροτούν το μεγαλύτερο ψηφιακό στόλο στην ιστορία του κινηματογράφου και ύστερα από μια αμφίβολης αντικειμενικότητας απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας ξεκινάνε την εκστρατεία τους, με στόχο την επιστροφή της βασίλισσας, τον εκδημοκρατισμό

της Τροίας και δευτερευόντως τον ευρύτερο έλεγχο της περιοχής.

Το επιτελείο των Ελλήνων είναι στελεχωμένο με εξαίρετους πολεμιστές, όπως ο Αγαμέμνων, ο Πολύφημος, ο Αριστοτέλης, ο Ξέρξης, ο Χάρυβδus, ο Αιγάλεως, ο Πλακούντας και ο Κύπριος στρατηγός, Επιτάφιος Περικλέους, ανάμεσά τους όμως ξεχωρίζει ο βασιλιάς των Μυρμιδόνων, Μπραντ Πιτ, με τους ατρόμητους γυαλιστερούς κοιλιακούς, τρικέφαλους, τετρακέφαλους και αυτιαίους μυς. Παρά το γεγονός ότι ο κορυφαίος Έλλην πολεμιστής έχει ένα σχετικώς ισορροπημένο γάμο με την αρχαία βασιλοπούλα, Τζένιφερ Άνιστον, στην εκστρατεία θα συγκρουστεί με τον Αγαμέμνονα για τα μάτια μιας όμορφης σκλάβας, της Βρασίδας, πράγμα

που οδηγεί το στρατόπεδο των επιτιθέμενων σε βαθιά εσωτερική κρίση.

Την ίδια στιγμή έρχονται στο φως της δημοσιότητας μελανόμορφα αγγελία με αναπαραστάσεις βασανισμών αιχμαλώτων που τραυματίζουν το ίματζ της ελληνικής συμμαχίας στον τότε γνωστό κόσμο, δηλαδή μέχρι το Αργίνιο.

Τελικώς, ύστερα από δυόμισι ώρες άσκοπης ψηφιακής αιματοχυσίας, οι Έλληνες απεργάζονται ένα πανούργο σχέδιο: μπαίνουν κρυφά στην πολιορκημένη πόλη και ανταλλάσσουν τη βασίλισσα της Σπάρτης με το Δούρειο Ίππο, ένα τεράστιο ξύλινο κοτόπουλο με ρόδες. Τυφλωμένος από έρωτα, ο Πάρις δεν καταλαβαίνει τη διαφορά και η πολιορκία λύνεται,

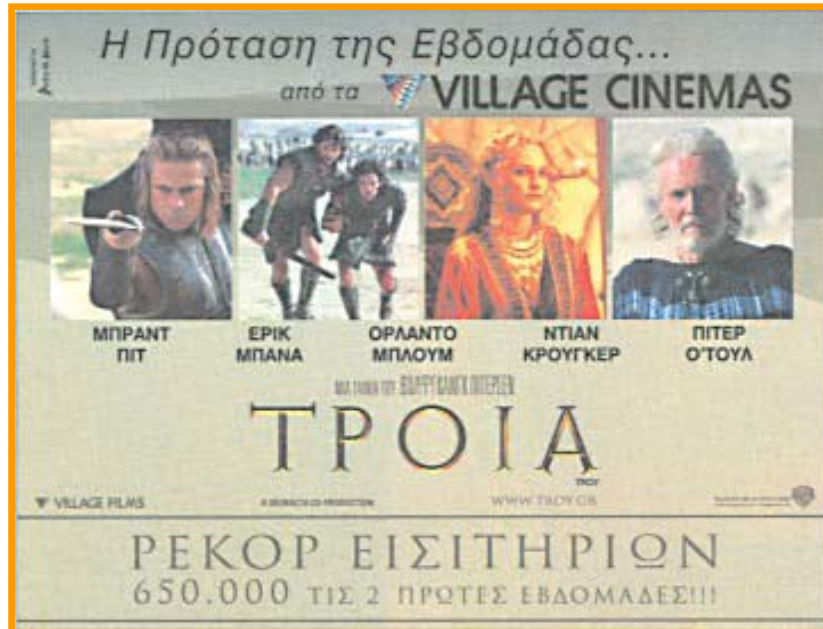
ενώ ο Μπραντ Πιτ, αν και σοβαρά τραυματισμένος στη φτέρνα σαν τον Πατσατζόγλου του Ολυμπιακού, επιστρέφει στην αγκαλιά της αγαπημένης του, που εκείνη την περίοδο γυρίζει το τελευταίο επεισόδιο από τα «Φιλαράκια».

Η ταινία κόστισε 100 εκατομμύρια δολάρια και γυρίστηκε σε περιβάλλον Windows, εκτός από τη ναυμαχία με τους αρχαίους Γιαπωνέζους που γυρίστηκε σε ψηφιακή μπανιέρα.

Άγγελος Τσέκερης,
Γιώργος Κυρίσης,
εφημ. *ATHENS VOICE*, 2004

Κείμενο 3β Η πρόταση της εβδομάδας

**Διαφημιστική καταχώριση
στον Τύπο, 2004**

**Η Πρόταση της Εβδομάδας ...
από τα VILLAGE CINEMAS**

**ΜΠΡΑΝΤ ΠΙΤ
ΕΡΙΚ ΜΠΑΝΑ ΟΡΛΑΝΤΟ ΜΠΛΟΥΜ
ΝΤΙΑΝ ΚΡΟΥΓΚΕΡ ΠΙΤΕΡ Ο' ΤΟΥΛ**

Τ Ρ Ο Ι Α

**ΡΕΚΟΡ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ 650.000
ΤΙΣ 2 ΠΡΩΤΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ**

4 Αναφέρετε δυο τρεις από τις πιο εντυπωσιακές ιστορικές ανακρίβειες που υπάρχουν στο κείμενο 3α. • Ποιο σκοπό νομίζετε ότι εξυπηρετούν;

5 Εξηγήστε το λογοπαίγνιο που υπάρχει στον τίτλο του κειμένου 3α.

6 Εντοπίστε δυο τρεις αναχρονισμούς στο κείμενο 3α. • Ποιο είναι το αποτέλεσμα τους;

7 Με ποια στοιχεία το κείμενο 3β προσπαθεί να προσελκύσει τους θεατές; • Πόσο θεωρείτε ότι τα στοιχεία αυτά σχετίζονται με την τέχνη;

8 Βρείτε μία αντιθετική σχέση γεγονότων στη δεύτερη παράγραφο και άλλη μία στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου 3α.

- Ποια από τις δύο διατυπώνεται με δευτερεύουσα εναντιωματική πρόταση;
- Αλλάξτε τη διατύπωση, ώστε και η άλλη να εκφραστεί με εναντιωματική πρόταση.

9 Γράψτε μια παράγραφο για μια κινηματογραφική ταινία που είδατε.

- Παρουσιάστε στο κείμενό σας πολύ σύντομα την ταινία και το σχόλιό σας γι' αυτήν.
- Τα κείμενά σας θα τα διαβάσετε στην τάξη για να πείσετε τους συμμαθητές σας να δουν την ταινία (αν σας άρεσε) ή να τους αποτρέψετε (αν δε σας άρεσε).

**Κείμενο 4 [Πάμε σινεμά;
Πάμε θέατρο;]**

Ηθοποιός σημαίνει φως. Φως που διαχέεται με την καθοδήγηση του σκηνοθέτη και του σεναριογράφου

αποκαλύπτοντας
μονοπάτια που οδηγούν
στην εύφορη κοιλάδα
της τέχνης. Άλλωστε
η τέχνη είναι ο ασφαλέ-
στερος και πιο σίγουρος
εκπολιτιστής. Εκατόν
οκτώ χρόνια πέρασαν
από τότε που οι αδελφοί
Λουί και Ογκίστ Λιμιέρ
παρουσίασαν τον πρώτο
κινηματογράφο στο Γκραν Καφέ
στο Παρίσι και σκόρπισαν πανικό
στους θεατές που φοβήθηκαν ότι
το τρένο της ταινίας θα πέσει πάνω
τους. Ενενήντα χρόνια έχουν
περάσει από τότε που γυρίστηκε
η πρώτη μεγάλου μήκους ελληνική
ταινία, η Γκόλφω. Όσο για το
θέατρο, έλκει την καταγωγή του
πολλούς, πάρα πολλούς αιώνες
πριν, από τον 5ο π.Χ. στην Ελλάδα,

όπου και παρουσιάστηκε το πρώτο αρχαίο δράμα από ηθοποιούς. Σήμερα, αν και όλα έχουν αλλάξει, η συγκίνηση του δημιουργού, του ερμηνευτή και του θεατή παραμένει η ίδια. Δείτε λοιπόν, διασκεδάστε, προβληματιστείτε, συγκινηθείτε. Εμείς σας παρουσιάζουμε τις ταινίες που θα προβληθούν στις αίθουσες και τις παραστάσεις που θα παρουσιαστούν στο θεατρικό σανίδι.

Μανώλης Σπανάκος,
*Κινηματογραφικός και θεατρικός
οδηγός 2003-2004, (διασκευή),
ένθετο «Έθνος άουτ»,
εφημ. ΕΘΝΟΣ, 2003*

- 1** Τι είδους κείμενο είναι αυτό;
- Σε τι είδους έντυπο θα το συναντούσατε;
 - Τι περιμένετε να διαβάσετε στις επόμενες σελίδες

ΤΟΥ ΕΝΤΥΠΟΥ ΑΥΤΟΥ;

2 Εντοπίστε και υπογραμμίστε τη δευτερεύουσα εναντιωματική πρόταση του κειμένου. • Ποια είναι τα δύο γεγονότα που συνδέονται αντιθετικά στο σημείο αυτό του κειμένου;

3 Προσπαθήστε να εκφράσετε την ίδια αντίθεση με άλλους τρόπους, άλλοτε χρησιμοποιώντας δευτερεύουσα πρόταση και άλλοτε χωρίς να χρησιμοποιείτε υποταγμένο λόγο.

4 Εντοπίστε τη μετωνυμία που υπάρχει στην τελευταία περίοδο του κειμένου. • Ποια λέξη με κυριολεκτική σημασία αντικαθιστά;

5 Τι σημαίνει η λέξη *αίθουσες* στην τελευταία περίοδο του κειμένου; • Πώς το καταλάβατε; • Μπορείτε

να γράψετε μια φράση με την ίδια λέξη που να έχει όμως διαφορετική σημασία;

6 Βρείτε και καταγράψτε τις λέξεις του κειμένου που αναφέρονται στο θέατρο και στον κινηματογράφο (πρόσωπα, χώροι κ.λπ.).

7 Μπορείτε να πείτε από πού προέρχονται ετυμολογικά οι λέξεις *δράμα* και *ηθοποιός*;
Αν δυσκολεύεστε, συμβουλευτείτε ένα ετυμολογικό λεξικό.

8η ενότητα

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

- Μόρια
- Στίξη
- Σχήματα λόγου
- Περίληψη

Μόρια – Στίξη – Σχήματα λόγου – Περίληψη

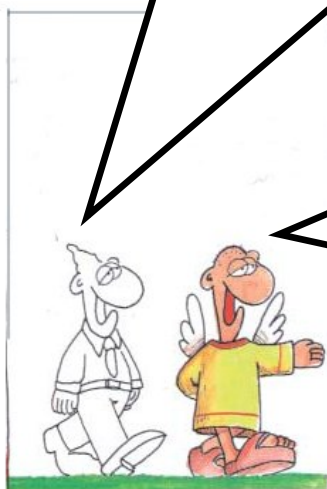

Κείμενο 1 [Χωρίς τεχνολογία]

**ΞΕΡΕΙΣ, ΠΑΝΤΑ Μ' ΕΝΔΙΕΦΕΡΕ
Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΙ ΑΥΤΟ ΠΟΥ
ΜΕ ΠΕΙΡΑΖΕΙ ΤΩΡΑ ΠΟΥ
ΠΕΘΑΝΑ, ΕΙΝΑΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΘΑ
ΓΝΩΡΙΣΩ ΠΟΤΕ ΤΙΣ
ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΟΥ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ
ΠΟΥ ΘΑ'ΡΘΟΥΝ!**

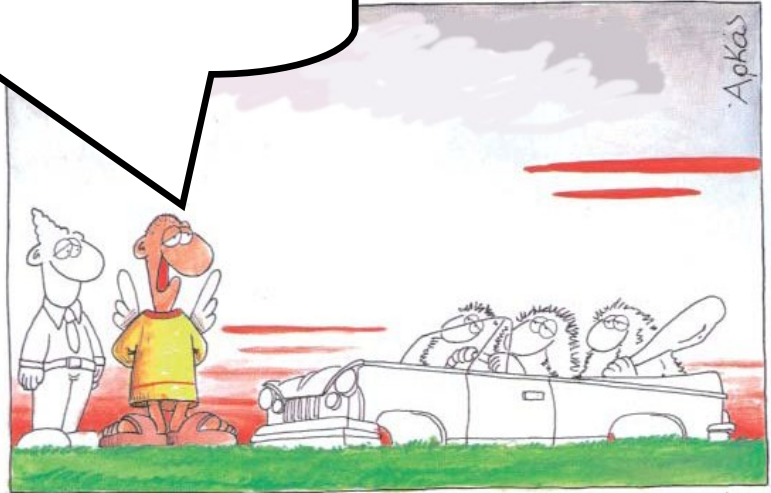

**...ΒΕΒΑΙΑ ΚΑΙ ΠΑΛΙ
ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕΝΟΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ
ΕΙΜΑΙ, ΓΙΑΤΙ ΠΟΛΛΟΙ
ΑΝΘΡΩΠΟΙ, ΠΟΥ ΠΕΘΑΝΑΝ
ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΔΕΝ
ΠΡΟΛΑΒΑΝ ΝΑ ΔΟΥΝ ΟΥΤΕ ΤΟ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ, ΟΥΤΕ ΤΗΝ
ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ, ΟΥΤΕ ΤΟΥΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΟΥΤΕ ΤΟΣΑ
ΑΛΛΑ ΠΟΥ ΓΝΩΡΙΣΑ ΕΓΩ!**

**ΑΚΡΙΒΩΣ!...
ΝΑ, ΚΟΙΤΑ ΑΥΤΟΥΣ
ΤΟΥΣ ΚΑΗΜΕΝΟΥΣ!...**

**... ΠΕΘΑΝΑΝ
ΠΡΙΝ ΑΝΑΚΑΛΥΦΘΕΙ
Ο ΤΡΟΧΟΣ!**

www.arkas.gr

**Η ζωή μετά του Αρκά,
περ. «Έψιλον»,
εφημ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 2004**

1 Ποια είναι τα δύο πρόσωπα που συνομιλούν; • Ποιο είναι το θέμα της συζήτησης τους;

2 Το κόμικς αυτό σας φαίνεται αστείο; • Γιατί; • Ποια είναι τα στοιχεία εκείνα που το κάνουν χιουμοριστικό;

3 Βρείτε τα μόρια που υπάρχουν στους διαλόγους του κόμικς. • Ποια είναι η σημασία του καθενός;

4 Ποια από αυτά θα μπορούσαν να παραλειφθούν; • Τι θα έχανε σ' αυτή την περίπτωση το κείμενο;

5 Επισημάνετε τα σημεία στίξης που χρησιμοποιούνται στο κείμενο και δικαιολογήστε τη χρήση τους.

6 Προσπαθήστε να μεταφέρετε σε γραπτό λόγο την παραπάνω ιστορία, για να την κάνετε γνωστή σε φίλους σας που δεν έχουν δει το κόμικς. • Χρησιμοποιήστε αφήγηση και διάλογο. • Προσέξτε τα σημεία στίξης που θα επιλέξετε.

Κείμενο 2 Βιογραφικό Σημείωμα

Ατομικά στοιχεία

Όνοματεπώνυμο: Βασιλική

Παπαδοπούλου

Πατρώνυμο: Ιωάννης

Ημερομηνία γέννησης: 15-5-1968

Τόπος γέννησης: Αθήνα

**Οικογενειακή κατάσταση: Έγγαμη
και μητέρα δύο παιδιών**

**Ταχυδρομική διεύθυνση: Άγγ.
Σικελιανού 32, Ζωγράφου, Τ.Κ.
15772 Αθήνα**

**Ηλεκτρονική διεύθυνση:
basrap@hol.gr**

**Τηλέφωνα: 210 7277967 και
6944 152713**

**Ειδικότητα: Εκπαιδευτικός
Τεχνολόγος,
Μηχανολόγος-Μηχανικός**

Υπηρεσιακή κατάσταση

**Ιδιότητα: Εκπαιδευτικός της
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης**

Ειδικότητα: ΠΕ17

Οργανική θέση: 1ο ΤΕΕ

Καισαριανής

Σπουδές

1980-1986: 1ο Γυμνάσιο – Λύκειο

Ζωγράφου

1986-1991: Εθνικό Μετσόβιο

**Πολυτεχνείο, Σχολή Μηχανολόγων-
Μηχανικών**

1991-1992: Ανωτέρα Σχολή

Εκπαιδευτικών ΑΣΕΤΕΜ/ΣΕΛΕΤΕ

Ξένες γλώσσες

Αγγλικά: πολύ καλή γνώση

Γαλλικά: στοιχειώδης γνώση

Χρήση Η/Υ

Πολύ καλή σε ό,τι αφορά

προγράμματα της ειδικότητάς μου.

Επαγγελματική εμπειρία

A. Εκπαιδευτική εμπειρία

Σχολ. έτος 1994-1995:

Αναπληρώτρια

στο ΤΕΛ Δραπετσώνας

Σχολ. έτος 1995-1996: Μόνιμος

διορισμός στο ΤΕΛ Ζωγράφου

Σχολ. έτη 1996-1997 έως σήμερα:

1ο ΤΕΕ Καισαριανής

B. Άλλη επαγγελματική εμπειρία

1992-1994: Εργάστηκα στην ιδιωτική εταιρεία CLIMA-THERMA με την ειδικότητα του μηχανολόγου-μηχανικού και με αρμοδιότητα στη μελέτη, την επίβλεψη της τοποθέτησης και της λειτουργίας συσκευών κεντρικής θέρμανσης και κλιματισμού.

1 Ποιος νομίζετε ότι είναι ο σκοπός για τον οποίο γράφτηκε αυτό το κείμενο;

2 Τι είδους πληροφορίες δίνει;

3 Δικαιολογήστε την άποψη ότι το βιογραφικό σημείωμα έχει λιτό και περιεκτικό λόγο, με στοιχεία από το κείμενο. • Γιατί νομίζετε ότι είναι απαραίτητος ένας τέτοιος λόγος στο βιογραφικό σημείωμα;

4 Βρείτε αγγελίες προσφοράς εργασίας και φέρτε τες στην τάξη. • Τι παρατηρείτε σε ό,τι αφορά το λόγο τους; • Είναι και σ' αυτές λιτός και περιεκτικός ή περίτεχνος και πομπώδης; • Μπορείτε να εξηγήσετε αυτή την επιλογή;

5 Διαλέξτε μια αγγελία από αυτές που συγκεντρώσατε στην προηγούμενη άσκηση και γράψτε

ένα φανταστικό βιογραφικό σημείωμα που νομίζετε ότι θα ήταν κατάλληλο για την προσφερόμενη εργασία.

6 Αφού γράψετε το βιογραφικό σημείωμα, συμπληρώστε και την παρακάτω αίτηση, με την οποία θα ζητάτε να σας προσλάβουν στη θέση που προσφέρεται στην αγγελία. • Η αίτησή σας αυτή θα συνοδεύεται από το βιογραφικό σημείωμα που γράψατε προηγουμένως.

ΑΙΤΗΣΗ

Προς

Παρακαλώ δεχτείτε την
αίτησή μου...

Όνομα:
Επώνυμο:
Πατρώνυμο:
Ημερομηνία
γέννησης:
Τόπος
γέννησης:
Διεύθυνση
κατοικίας:
Τηλέφωνα:

Ηλεκτρονική
διεύθυνση:
Αριθμ. Δελτ.
Ταυτότητας:
Αρχή έκδοσης:
Ημερομηνία:
Θέμα:
Συνοδευτικά
έγγραφα:
.....
.....

**Ο/Η Αιτών/ούσα
(Υπογραφή)**

Κείμενο 3 Παραπλανητικά

Ιούλιος

Είναι ο καλύτερος μήνας στη ροή της ενέργειας και στην εξέλιξη πολλών πραγμάτων και υποθέσεων. Έχει επίσης ταξιδιωτικό αλλά και αρκετά τυχοδιωκτικό χαρακτήρα· χαρακτηριστικό φαινόμενο είναι ότι δεσπόζει ο Άρης στο Λέοντα. Αυτό θα κάνει πολύ κόσμο να ρισκάρει. Θα δοκιμάσουν τη δύναμή τους παίζοντας με οτιδήποτε, κυριολεκτικά και μεταφορικά.

Εργασία, πολιτική, οικονομία, αθλητισμός, διοίκηση και τεχνολογία είναι τομείς που η πρόθεση του Άρη θα τους αγγίξει.

Άλλοτε με επιτυχία και ορισμένες φορές με συνέπειες όχι ευχάριστες ή με κόστος οικονομικό. [...]

Ο Άρης θα εμπνεύσει πολύ κόσμο πάνω σε νέους σκοπούς. Οι σκοποί αυτοί ίσως να είναι ερωτικοί αλλά μπορεί να είναι και δημιουργικοί. Η Αφροδίτη, ως εκπρόσωπος του παράγοντα της τύχης, θα βοηθήσει το επιθυμητό αποτέλεσμα που ο Άρης αποσκοπεί. [...]

Αυτόν το μήνα οι συμπτώσεις θα ενισχύσουν τις ερωτικές σχέσεις, το ξεκίνημα νέων δεσμών αγάπης, όπως επίσης τις νέες συνεργασίες που θα προέλθουν από τις ανάλογες αναζητήσεις και τους κάθε λογής εφοδιασμούς για την υποστήριξη μιας δουλειάς ή την ολοκλήρωση έργων.

Κώστας Λεφάκης, περ. «Έψιλον»,
εφημ. *ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ* 2004

1 Πώς θα χαρακτηρίζατε το λόγο του κειμένου;

α. λιτό

β. σαφή

γ. πληροφοριακό

δ. αόριστο

2 Βρείτε στοιχεία από το κείμενο που αιτιολογούν την επιλογή σας στην προηγούμενη ερώτηση.

3 Γιατί πιστεύετε ότι οι συντάκτες των ωροσκοπίων προτιμούν τις αόριστες και γενικόλογες διατυπώσεις;

4 Ποιο μόριο χρησιμοποιείται σε μεγάλο βαθμό στο κείμενο; • Για ποιο λόγο;

5 Εξηγήστε τον τίτλο του κειμένου συνδυάζοντάς τον

α. με το θέμα του κειμένου

β. με το ύφος του

6 Εντοπίστε το σχήμα λόγου που υπάρχει στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου. • Επαναδιατυπώστε την περίοδο λόγου που το περιέχει, με τρόπο ώστε να μην υπάρχει το συγκεκριμένο σχήμα λόγου.

7 Διαβάσατε αυτό το κείμενο σε ένα περιοδικό και ένας φίλος σας/ μια φίλη σας σας ρωτά με περιέργεια τι γράφει. • Κάντε μια σύντομη περίληψη του κειμένου (3-5 γραμμές) και ενημερώστε τον/την.

8 Τι επιχειρήματα θα διατυπώνατε σε ένα φίλο σας που ρυθμίζει τις καθημερινές του δραστηριότητες με βάση το ωροσκόπιο του, για να τον

**πείσετε να αλλάξει στάση; Γράψτε
μια παράγραφο.**

Κείμενο 4 Γυρίζω τις πλάτες μου στο μέλλον

**Γυρίζω τις πλάτες μου στο μέλλον
στο μέλλον που φτιάχνετε**

όπως θέλετε

**Αφού η ιστορία σάς ανήκει
σαρώστε το λοιπόν αν επιμένετε**

Στ' αυτιά μου δεν χωράνε

υποσχέσεις

**το έργο το έχω δει, μη με τρελαίνετε
Το πλοίο των ονείρων μου με πάει
σε κόσμους που εσείς**

δεν τους αντέχετε

**Μένω μονάχος στο παρόν μου
να σώσω οτιδήποτε αν σώζεται
Κι ας έχω τις συνέπειες του νόμου
συνένοχο στο φόνο δε θα μ' έχετε**

Γυρίζω τις πλάτες μου στο μέλλον
το κόλπο είναι στημένο
και στα μέτρα σας
Ξεγράψτε με απ' τα κατάστιχά σας
στον κόπο σας δεν μπαίνω
και στα έργα σας

Γυρίζω τις πλάτες μου στο μέλλον
στο μέλλον που φτιάχνετε
όπως θέλετε
Αφού η ιστορία σας ανήκει
σαρώστε το λοιπόν αν επιμένετε

Μουσική/Στίχοι: Διονύσης Τσακνής,
Χάρης και Πάνος Κατσιμίχας, στο
δίσκο *Παράλληλη δισκογραφία*,
SONY, 1997

1 Προσθέστε τα σημεία στίξης που έχουν σκόπιμα παραλειφθεί στους παραπάνω στίχους.

2 Ποια σχήματα λόγου μπορείτε

να εντοπίσετε στους στίχους του τραγουδιού;

3 Τι παρατηρείτε σχετικά με τη σειρά των λέξεων; • Είναι εντελώς συνηθισμένη; • Μπορεί να θεωρηθεί τυχαία; • Τι συμβαίνει, αν επιχειρήσουμε να τοποθετήσουμε τις λέξεις με άλλη σειρά (ρυθμός, ομοιοκαταληξία);

4 Συμμερίζεστε τα συναισθήματα που εκφράζει αυτό το τραγούδι; • Πώς θα εκφράζατε με στίχους τα δικά σας συναισθήματα απέναντι στο μέλλον;

Κείμενο 5 Προς την ενηλικίωση

Λόγοι για τους οποίους οι νέοι μένουν περισσότερο με τους γονείς τους (%ΕΕ-15 κράτη-μέλη)

Καθυστερημένη αναχώρηση

Γιατί οι νέοι κατοικούν με τους γονείς τους για περισσότερο χρόνο από ό,τι προηγουμένως; Εκτός από το Λουξεμβούργο και τις Κάτω Χώρες όπου η ανάγκη

αποταμίευσης και η έλλειψη στέγης είναι οι λόγοι που τους συγκρατούν, ο κύριος λόγος που αποτρέπει τους νέους να «πετάξουν από τη φωλιά» είναι η έλλειψη οικονομικών μέσων. Το δεύτερο κίνητρο είναι πιο ατομικιστικό: απλά παρατείνουν μια βολική κατάσταση με λιγότερες ευθύνες.

Το δύσκολο πέρασμα στην οικονομική ανεξαρτησία

Ένας στους δύο Ευρωπαίους νέους λαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος των χρηματικών πόρων του από τους γονείς ή την οικογένειά του. Το αριθμητικό αυτό στοιχείο παρουσίασε αύξηση κατά 7% από το 1997. Πρόκειται κυρίως για φοιτητές, αλλά και για το 20% των νέων που έχουν ήδη βρει δουλειά. Μόνο το 35% των νέων δηλώνουν

ότι προσπορίζουν το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων τους από τακτική εργασία, δηλαδή 7% λιγότεροι από ό,τι το 1997.

Η ευρωπαϊκή νεολαία... ενσταντανέ... για μια νέα πνοή, Τα κυριότερα αποτελέσματα του Ευρωβαρομέτρου 2001 για τη νεολαία, ενημερωτικό φυλλάδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2002

1 Σημειώστε Σ για κάθε σωστή πρόταση και Λ για κάθε λανθασμένη:

α. Οι νέοι της Ευρώπης κατακτούν την οικονομική τους ανεξαρτησία όλο και νωρίτερα.

β. Ο κύριος λόγος που αναγκάζει τους νέους των Κάτω Χωρών να μένουν με τους γονείς τους είναι η δυσκολία να βρουν σπίτι.

γ. Όσοι νέοι εργάζονται δε χρειάζεται να παίρνουν χρήματα από τους γονείς τους.

δ. Πολλοί νέοι προτιμούν να μένουν με τους γονείς τους, επειδή έτσι έχουν τη δυνατότητα να αποταμιεύουν μεγαλύτερο μέρος των εσόδων τους.

2 «Ένας στους δύο Ευρωπαίους νέους... την οικογένειά του».

α. Με ποια άλλη λέξη μπορείτε να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις, χωρίς να αλλάξει το νόημα;

β. Βρείτε μέσα στο κείμενο άλλη μια λέξη συγγενική με τη λέξη *πόρων* και προσπαθήστε να την αντικαταστήσετε με άλλη (συνώνυμη), χωρίς να αλλάξει το νόημα.

γ. Συγκεντρώστε όσο περισσότερες σύνθετες ή και παράγωγες λέξεις

μπορείτε που να περιέχουν τη λέξη *πόρος*.

δ. Φτιάξτε τουλάχιστον δύο προτάσεις στις οποίες να χρησιμοποιείτε τη λέξη *πόρος* με διαφορετικές σημασίες.

3 Βρείτε στην πρώτη παράγραφο του κειμένου ένα σχήμα λόγου. • Τι είδους είναι το σχήμα λόγου που εντοπίσατε; • Ποιοι συσχετισμοί γίνονται και γιατί;

Ασκήσεις – Δραστηριότητες

1 Ξαναδιαβάστε το κείμενο 2 της 8ης ενότητας από το βιβλίο του μαθητή. • Πώς θα μεταφέρατε περιληπτικά το περιεχόμενο του σε ένα φίλο σας; • Αν θέλετε, κρατήστε σημειώσεις για τα κυριότερα σημεία του κειμένου. • Πείτε την περίληψη σε χρόνο που να μην ξεπερνά

το ένα λεπτό. • Οι ακροατές της περίληψης στην τάξη να αξιολογήσουν το αποτέλεσμα.

2 Οι συντάκτες του μαθητικού περιοδικού του σχολείου σας είχαν αποφασίσει να περιλάβουν στο τεύχος που ετοιμάζουν το κείμενο 7 της 8ης ενότητας του βιβλίου του μαθητή. Όμως την τελευταία στιγμή διαπίστωσαν ότι υπάρχει διαθέσιμος χώρος μόνο για 100 λέξεις. Γράψτε μια περίληψη που θα μπορούσε να δημοσιευτεί στο χώρο αυτό.

Περιεχόμενα του 2ου τόμου

4η ΕΝΟΤΗΤΑ (συνέχεια του 1ου τομ.) Ενωμένη Ευρώπη και Ευρωπαίοι πολίτες	113
5η ΕΝΟΤΗΤΑ Ειρήνη – Πόλεμος.....	8
6η ΕΝΟΤΗΤΑ Ενεργοί πολίτες για την υπεράσπιση οικουμενικών αξιών	43
7η ΕΝΟΤΗΤΑ Τέχνη: Μια γλώσσα για όλους, σε όλες τις εποχές.....	84
8η ΕΝΟΤΗΤΑ Μπροστά στο μέλλον.....	113

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.